

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

MANİSA'NIN SOMA İLÇESİNDE BAŞTA 13 MAYIS 2014 TARİHİNDE OLMAK ÜZERE MEYDANA GELEN MADEN KAZALARININ ARAŞTIRILARAK BU SEKTÖRDE ALINMASI GEREKEN İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİNİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

01 Temmuz 2014 Salı

MANİSA'NIN SOMA İLÇESİNDE BAŞTA 13 MAYIS 2014 TARİHİNDE OLMAK ÜZERE MEYDANA GELEN MADEN KAZALARININ ARAŞTIRILARAK BU SEKTÖRDE ALINMASI GEREKEN İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİNİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

01 Temmuz 2014 Salı

---0---

K O N U

Sayfa

Kurtarma operasyonları hakkında Türkiye Taşkömürü Kurumu İş Güvenliği Daire Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Manisa ili), SOMA Kömür İşletmeleri AŞ, İMBAT Madencilik İş Güvenliği ve UMKE Manisa İl Temsilcilerinin sunumları

1:30

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:30

Bekir ŞEN (AFAT Manisa İl Müdürü)	1, 2:3, 11:12, 23:25, 28:29
Barış KÜÇÜK (AFAD Manisa İl Temsilcisi Sağlık Memuru)	1, 10:11, 28
Faik Ahmet SARIALIOĞLU (TTK İş Güvenliği Daire Başkanlığı Şube Müdürü)	3:5, 13, 21, 28, 29
Ali Haydar SAKİK (SOMA Kömür İşletmeleri AŞ İş Güvenliği Uzmanı)	5:7, 25:26, 27
Özgür ÖZEL (Manisa)	7, 19, 21:23, 29
Mesut ÇİFTÇİ (SOMA Kömür İşletmeleri AŞ Tahlisiye Şefi)	7:8, 15:17, 17:19, 28
Aygün EKİCİ (İMBAT Madencilik İş Güvenliği Müdürü)	8:10, 12:13, 17, 25, 27:28
Bahtiyar ÜNVER (Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr.)	9, 21
Sakine ÖZ (Manisa)	11
Necati ÖZENSOY (Bursa)	13:15
Faysal SARIYILDIZ (Şırnak)	15
Erkan AKÇAY (Manisa)	19:20, 26, 29
Şebnem DÜZGÜN (Prof. Dr.)	20:21, 23
Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)	26
Fatoş GÜRKAN (Adana)	27

Açılma Saati: 15.33

Kapanma Saati: 18.14

BİRİNCİ OTURUM

1 Temmuz 2014 Salı

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN: Ali Rıza ALABOYUN (Aksaray)

BAŞKAN VEKİLİ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

SÖZCÜ: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

KÂTİP: Fatoş GÜRKAN (Adana)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli misafirler, değerli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır.

Geçen hafta Zonguldak gezisi yaptık arkadaşlarımızla. Soma'da olduğu gibi, yer altı maden işletmelerinde bir de Zonguldak tecrübesini yaşamış olduk. Hakikaten, işçilerimizin emeklerini, alın terlerini, kazandıklarının nasıl bir helal para olduğunu orada daha yakından görme imkânımız oldu. Burada yoğun olarak madencilik, madencilik terimleriyle karşı karşıyayız. Tabii, bu ölçekte de Komisyon üyelerimizle de bazı olayları yerinde görerek, terimleri yerinde inceleyerek tecrübelerimiz daha da artmış oldu. Bugüne kadar birçok kurumu izledik, onların görüşlerini dinledik, uzman görüşleri aldık. Aslında bugün için “Salı günü toplantı yapmayalım.” diye konuşmuştuk ama önümüzdeki haftadan itibaren salı günü toplantı yapmayacağız, ağırlıklı olarak çarşamba, perşembe olacak.

Ama uzman arkadaşlarımızı, özellikle Soma'da kurtarma çalışmalarında bulunan arkadaşlarımızı davet ettik. Aramızda Manisa Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Manisa İl Müdürü Bekir Şen var. Yine, Taşkömürü Kurumu İş Güvenliği Daire Başkanlığı Şube Müdürü Faik Ahmet Sarılioğlu -Zonguldak'taki gezimizde kendisi bize de eşlik etmişti- kendisi de bizimle, burada. Soma Kömür İşletmeleri AŞ Tahlisiye Şefi Mesut Çiftçi ve İş Güvenliği Uzmanı Ali Haydar Sakik var. İmbat Madencilik İş Güvenliği Müdürü Aygün Ekici Bey var. UMKE Manisa İl Temsilcisi Sağlık Memuru Barış Küçük'ün kurtarma operasyonlarında Soma tecrübelerini paylaşacağız. Bu çerçevede de ilk sözü İl Müdürü Bekir Şen'e veriyorum.

Buyurun Bekir Bey.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; sözlerime böyle bir felaketin bir daha yaşanmaması dilekleriyle başlamak istiyorum.

13 Mayıs 2014 tarihinde Manisa ili Soma ilçesi Eynez mevkinde meydana gelen kazada 301 şehidimiz ve 486 yaralımız meydana gelmişti. Bizim sahadaki genel itibarıyla görevimiz arama kurtarmadan ziyade, arama kurtarmaya katılan tüm birimlerin koordineli bir şekilde çalışmasını sağlamak, afet başlamasında ve afet sonundaki tüm ihtiyaçları belirleyip orada kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarını temin etmek ve yerine getirmek.

BAŞKAN – Bekir Bey, affedersiniz, tabii, dinleyeceğimiz arkadaşlarımızın sayısı oldukça çok olduğu için ben sizden onar dakikalık bir sunum veya konuşma rica ediyorum. Arkasından da bizim üyelerimizin, milletvekili arkadaşlarımızın soru-cevapları olacak. O soru-cevaplarla zaten söylemek istediklerinizin çoğu ortaya çıkacaktır.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Ben direkt olarak sunumuma geçeyim o zaman. Şu an bilgisayarında yüklü eğitici görebiliyorsanız.

Ben kısaca genel bir fotoğraf çekmeye çalışacağım o gün orada yapılan faaliyetlerle ilgili, yapılan çalışmalarla ilgili; kısa kısa geçmeye çalışacağım.

Olayın bilgisi bize, Manisa Afet Acil Durum Müdürlüğü yönetim merkezine 112 tarafından bildirilmiştir, 16.30 itibarıyla “Hazır kıta” dediğimiz, sürekli görev yapan 5 personelimiz ve 1 şube müdürümüzle 2 araç anında, hemen, on beş dakika içerisinde hareket etmişler ve 18.15'te olay yerine ulaşmışlardır. Olay yerine vardığımızda İmbat AŞ, Soma Kömür AŞ işletmeleri tahlisiye ekipleri devam etmekteydi çalışmalarına ve 112 oradaydı. Daha sonra, hemen akabinde UMKE ekipleri geldi ve UMKE ekipleriyle birlikte çalışmalarına başlamışlardır arkadaşlarımız. Yine, aynı zamanda Manisa Valiliğinde de bir afet yönetim merkezi, kriz merkezi kuruldu. Tüm kurum...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – UMKE ne zaman geldi?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Bizimle birlikte diyebilirim -UMKE temsilcisi arkadaşımız burada- aramızda bir iki dakika ya vardır ya yoktur.

UMKE MANİSA İL TEMSİLCİSİ SAĞLIK MEMURU BARIŞ KÜÇÜK – 19.26.

BAŞKAN – 16.26, 16.30 öyle mi? Yani dört dakika.

UMKE MANİSA İL TEMSİLCİSİ SAĞLIK MEMURU BARIŞ KÜÇÜK – 19.26 UMKE'nin sahaya ulaşma saati.

BAŞKAN – Bekir Bey, siz ne zaman?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 18.15.

BAŞKAN – 18.30.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 18.15 efendim. Ama zaten sağlık unsurları oradaydı, 112 temsilcilerimiz ve içlerinde zaten UMKE personeli de var onların efendim.

O ilk geceden bir görüntü görüyorsunuz şurada.

Yine, Valilik ve Afet Müdürlüğünde bir kriz merkezi kuruldu. Tüm kurum temsilcilerinden oluşan bir afet yönetim merkeziydi bu. Saat saat, dakika, dakika tüm çalışmalar orada kayıt altına alındı. Ne ihtiyaç varsa afet bölgesiyle ilgili merkezden çözülmeye çalışıldı.

Personelimiz ilk vardığında, içeriye girip, 400 metrelik bir mesafe katedip orada yaralı ve ölü çıkarılmasında ilk etapta katkı sağlamışlar. Bu çalışmaların hepsi, Koordinasyon Merkezi olarak Soma İşletme AŞ'nin dershanesinde yürütüldü tüm kurum temsilcileriyle birlikte. Daha sonra, AFAD Mobil Koordinasyon Merkezi geldikten sonra bu afetin üst düzey, çok geniş kat olması münasebetiyle Başkanlığımız devreye girdi. AFAD Başkanımız ve beraberindeki bir heyetle AFAD Mobil Koordinasyon Merkezinden iş ve işlemler yürütüldü ve tek tüm bilgiler buraya aktı ve buradan bilgilendirme çalışması yapıldı.

AFAD personelinden katılan toplam personel sayımız 130, arama kurtarma çalışmalarına direkt katılan personel; diğer STK'lardan 1.291 personel ve toplam 1.421 personel arama kurtarma hizmetlerini yürütmüş. Bunların ayrıntıları yansıda gözükmektedir. Afyon, Sakarya, Balıkesir, İzmir, Manisa...

Yine, Enerji Bakanlığımıza ait birimlerden toplam 226 personel katılmıştır. Zonguldak Taşkömürü, Çayıralan, TKİ çalışan ve kömür işletmeleri...

STK'lar ve diğer kuruluşlardan toplam 1.065 olmak üzere toplam 1.421 personel arama kurtarma hizmetlerini yürütmüş.

Maden sahası çevresinde, hastane çevresinde ve soğuk hava deposu çevresinde güvenlik hizmetleri hemen ivedilikle aldırılmış.

İaşe hizmetleri STK'ların: Yansıda gözüktüğü gibi, Kızılay 100 personel, 100 gönüllü ve 151 personelle göreve devam etmiş. Ankara Büyükşehir Belediyesinden katılım olmuş, İzmir Büyükşehir Belediyesinden. Yine İnsani Yardım Vakfı, BEŞİR-DER, İYİLİK-DER, İLİM-DER, SADAKA-DER, VEFA-DER gibi sivil toplum kuruluşları orada iaşe hizmetleri yürütmüşler. Kamunun orada dört gün boyunca iaşe hizmetiyle ilgili hiçbir sorun yaşanmamış. Bu, sivil toplum kuruluşları tarafından karşılanmıştır gerek olay sahasında gerek mezarlık çevresinde ve gerekse soğuk hava deposu çevresinde.

Güvenlik hizmetleri, yine yansıda gözüktüğü gibi, 897 jandarma, 2.150 Polis Teşkilatımızdan olmak üzere dört gün boyunca şehrin değişik noktalarında ve ilçenin değişik noktalarında görev almışlar.

Sağlık hizmetlerimiz: Yine yansıda gözüktüğü gibi, toplam çevre iller de dâhil olmak üzere 505 personel katılmış, 105 araç olmak üzere. Bunların ayrıntıları yine yansıda gözükmektedir.

Cenaze ve defin hizmetleri: Hakikaten, hiç zaman kaybedilmeden, çevre il ve ilçelerimizin duyarlılığı, belde belediyelerimizin duyarlılığıyla hiç sorun yaşanmadan çözülmüş. Gerek cenaze araçları gerek tabutla ilgili, İzmir Belediyesi, İzmir Valiliği Kriz Yönetimi ivedilikle sorunlarımıza karşılık vermiş ve çevre illerimiz tarafından bu konu sorunsuz geçilmiştir.

İl Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi tarafından tüm ilçeler ile komşu ve civar illerde cenaze nakil aracı ve tabut temin edilerek cenaze nakil işlemleri sorunsuz bir şekilde yürütülmüş, 18 ayrı ilde ve 35 yerleşim merkezinde defin hizmetleri sağlanmıştır.

Maden şehitlerimiz için istatistiklere bakacak olursak maden şehitlerimizin yaş grupları yansıda gözüktüğü gibi 18-25 arası 45, 26-30 arası 66, 31-40 arası 125, 41 ve üzeri 65. Dolayısıyla, şehitlerimizin yaş ortalaması 40'ın hemen hemen altında büyük bir kısmının.

Maden şehitlerimizin öğrenim durumları: Yine yansıda gözüktüğü gibi, ilkokul mezunu 186, ortaokul 57, lise 50, lisans 4 ve yüksekokul 4 olmak üzere.

Maden şehitlerimizin medeni durumları: 44 bekâr, boşanmış 3, evli 254.

Maden şehitlerimizin illere göre yansıda görüldüğü gibi dağılımı: Büyük bir kısmı Manisa, Kütahya, İzmir ve Balıkesir illerimizde odaklanmakta.

Yine, aynı şekilde, maden şehitlerimizin defnedildiği iller de Balıkesir, İzmir, Manisa, Kütahya. Yine aynı şekilde yoğunluk o illerde.

Maden şehitlerimizin çocuklarının yaş gruplarına göre dağılımı ise 0-6 yaş 192, 7-14 yaş 130, 15-17 yaş 42, 17 ve üzeri ise 68. Burada en çok dikkat çekici nokta 0-14 yaş grubu. Yaklaşık 322 kişi. Bu vesileyle, Psikososyal Destek Hizmet Grubumuz Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı AFAD'ın şemsiyesi altında çalışmalarını yürütmekte ve bunlar üzerinde yoğun çalışmalar devam etmekte bu çocuklarla ilgili, ailelerle ilgili.

Maden şehitlerimizin çocuklarının eğitim durumları: İlkokul 137, anaokulu 25, üniversite 17, lise 61.

Yine, Psikososyal Destek Hizmet Grubu, dediğim gibi, Manisa'da AFAD'ın koordinatörlüğünde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın yetki ve sorumluluğunda devam etmekte çalışmalar.

Bununla ilgili istatistiki veriler yansıda gözüktüğü gibi, son veriler. Ben bunları okumadan kısa kısa geçiyorum efendim bir sakıncası yoksa.

Aynı yardımlarla ilgili, Soma'da yine Kaymakamlığımızın nezaretinde AFAD'dan, Kızılaydan, Millî Eğitimden, belediyeden oluşmak üzere bir komisyon kurulmuş. Başta Kızılay tarafından yapılmaktaydı, aynı yardımlar dağıtılmaktaydı. Daha sonra biz bunun bir komisyon nezaretinde yapılması için çalışma yaptık. Ege Linyitleri Spor Tesislerinde bir market kurduk. Gelen aynı yardımları burada karşıyoruz, dağıtımını yine burada yapıyoruz ve kayıt altında. Bize, bu komisyona geçtikten sonra kimler tarafından geldiği... 173 tane kurum ve kuruluş tarafından aynı yardım gönderilmiş ve bunların dağıtımında kime dağıtım yapıldıysa tek tek kayıt altına alınmış.

Soma maden kazasında toplam aynı yardım dağıtım çizelgesi ekte gözükmekte. Yardım yapılan toplam kişi sayısı 2.395, bu yaralılarla ilgili. Yine yardım yapılan şehit ailesi ve yakınlarıyla ilgili 330 kişi ve ne tür yardım yapıldığı yine yansıda gözükmekte.

Başbakanlığımızda kurulan Soma İnsani Yardım Komisyonunda eğitimle ilgili diğer konular onların nezaretinde yürütülmekte; burslulukla ilgili, çocukların eğitim durumlarıyla ilgili.

Nakdî yardımlar da yine, aynı dediğimiz gibi, merkezî bir teşkilatın, yine AFAD'ın nezaretinde yapılan bir yardım kampanyasında yardımlar birikmiştir. Ayrıca, ilde Kaymakamlık tarafından vakıfça yapılan yine her aileye bir yardımda bulunulmuş ve yaralı aileler için de ayrıca yardımlar, nakdî yardım Kaymakamlığımızca yapılmıştır. Onun kayıtları da yine mevcuttur efendim.

Ülkemizi yasa boğan, 432 yavrumuzu yetim bırakan böyle elim bir kazanın yaşanmaması temennisi ve dualarımla sözlerime son veriyorum.

Sorularınız varsa cevaplandırmaya hazırım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Bekir Bey.

İkinci konuşmacımız Faik Ahmet Sarialioğlu, onu alalım.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Başkanım, vekiller yok.

BAŞKAN – Onlar oylamaya gitti.

Kayıtları alırlar onlar da Ahmet Bey'i zaten dinlemişlerdi onlar.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Çoğunluğumuz yok gibi görünüyor da.

BAŞKAN – Açıldıktan sonra oylama isterseniz o zaman olur ama oylama yoksa... Oylamalık da bir işimiz yok.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Sayın Başkanım, sayın vekiller, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Başkanım, izin verirseniz gene Zonguldak'taki gibi bahsedersen biraz uzun olacak, müsaade var mı?

BAŞKAN – On dakika, toleransla on iki, on üç dakika...

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – O zaman başlangıcımı ve hareketimi bitirişi anlatayım, gelmeyenler varsa...

BAŞKAN – Buyurun.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – 13 Mayıs Salı günü saat 18.00 civarında kurumumuzun yetkili makamları tarafından olayla ilgili bilgilendirildik. Bunun neticesinde, olaya katılacağımız ekibin hangi müesseseden olduğuna karar verdik. Kozlu müessesesiyle görüşerek, irtibatlaşarak 10 kişilik bir ekip hazırlanmasını talep ettik. Bununla birlikte, İş Güvenliği Daire Başkanlığının Merkez Tahlisiyesinde benimle beraber, 6 kişiyle beraber toplam 16 kişilik bir ekip hazırladık. Bu esnada il afet müdürüyle de diyalog halindeydik çünkü hangi vasıtayla, hangi saatte, nereden hareket edeceğimizi onların koordinesiyle, onların bilgileri dâhilinde yapıyorduk. Öncelikle, askerî helikopterin gelip statan hareket edeceğimiz söylenmişti fakat biz hem kişilerin fiziki ağırlıkları hem taşıyacağımız malzemeler itibarıyla bir helikopter yetmeyeceği için kendileriyle irtibat hâline geçtik ve ondan sonra hareket vasıtamız askerî kargo uçağı olarak değiştirildi. Uçağın Çaycuma Saltukova Havaalanına ineceği saat belirlendikten

sonra biz Çaycuma'ya hareket ettik. Çaycuma'ya hareketimizden kısa bir süre sonra uçak dokuz civarlarında indi. Biz malzemelerimizi yerleştirdik, saat dokuz buçuk civarında oradan hareket ettik. Tabii, civarında diyorum tam net değil, beş dakika, on dakika fark edebilir.

Saat on buçuk civarlarında Balıkesir Havaalanındaydık. Yine, orada da bizleri bekliyorlardı, herhâlde Genelkurmaydan talimatlandırılmıştı. Yine yetkili bir komutanla görüştük fakat orada da 1 helikopter düşünülmüştü. Yine aynı şekilde izah etmemle 2 helikoptere, bununla yetinmeyip bazı malzemelerimizi askerî araçla, onları takip için de 2 teknik elemanla askerî otobüsle Soma'ya hareket ettirdik, bizde helikopterlere hareket ettik. İşte on bir buçuk, on bir kırk beş yani 23.45 civarlarında Soma'nın bir pasa döküm sahasına indik. Oradan 2 tane vasıta ile işletmeye ulaştık. İşletmeye ulaştığımızda, bahsettiğim gibi, Zonguldak'ta da son derece bir karmaşa vardı. Öncelikle halktan geçemiyorsunuz, arkasından güvenlik güçlerinin çokluğundan, onlara kendinizi izah ettikten sonra, bu sefer içerideki ambulanslar ve emniyet güçlerinin vasıtalarından hareket edemiyorsunuz. Bizim cihazlarımızı, malzemelerimizi koyacağımız tek yer öncelikle tahlisiye istasyonudur. Tahlisiye istasyonunun yerini öğrendik. Arkadaşlara, ekiptekilere malzemelerin tahlisiye istasyonuna taşınması talimatını verdim, ben de bu esnada idari büroya hareketlendim çünkü neler yapacağımız, kimlerin bana bu konuda talimat vereceğini, kimlerin bilgi vereceğini öğrenmek için oraya hareket ettim. İkinci kata çıktığımda inanın orada da bir... Kaos diyorum ben çünkü son derece kalabalık bir ortam, koridor dolu. Bu esnada, işte danışmanlar, müşavirler, polisler, askerler, koruma görevlileri, hepsi var. Tabii ben izah etmeye çalışıyorum, bunların hiçbirisi bizim konumuzu bilmediği için... En nihayet bir odadan, yine o zaman söylemişim, Sayın TÜRK-İŞ Genel Başkanı çıktı sesimizi duyarak. Kendisiyle bu kazalarla sık sık karşılaşıyoruz, Zonguldak'taki kazalarda da karşılaştığımız için sese aşına, beni Sayın Bakanımın olduğu odaya yönlendirdi. Oraya girdiğimde orası da çok kalabalık. Orada kendisinin kamu genel müdürü olduğunu daha sonra öğrendiğim bir şahıs bana ocaktan yeni çıkan bir teknik elemanı yanıma verdi ve beni baca ağzına yönlendirdi. Baca ağzına geldiğimizde kimseyle irtibat hâline geçen hiçbir teknik eleman, orayı bilen yok. Tahlisiye istasyona geçtim, arkadaşlarla önümüzde bulduğumuz A-4'e çizilmiş bir ocak planıyla –ilk önce tabii, ilk saatlerde- beraber istişare yaparak 1 mühendisimi, 2 şefimi cihazsız gidebileceğimiz yere kadar keşfe yolladım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - O an saat kaç?

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU - Saat çok büyük ihtimalle 00.45 civarı ya da 01.00 o arada.

Bizlerde manuel gaz ölçer cihazlar var, ocak turnemizde de görmüşsünüzdür. Bizlerde metan, monoksit, hidrojen ve oksijen ölçer cihazlarımız var, biz şimdi bir yere giderken en büyük silahlarımız onlar. Arkadaşlardan oksijenin müsait olduğu yere kadar gitmelerini, keşiflerini yapmalarını istedim.

Şimdi, gidecekleri, ulaşacakları yer, mesafe fazla; ocaktaki irtibat kablolarının çoğu iş görmez hâlde, daha sonra yeni yeni çekmeye başlamışlar.

BAŞKAN – Ahmet Bey, bir açıklık getirelim mi?

Şimdi, siz, 00.45 civarında ocağa girdiniz, kurtarma tahlisiye ekipmanı olmadan gidebilecekleri yer ama mutlaka oksijen cihazıyla girmelerini sağladınız değil mi?

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU - Hayır, cihazsız, hiçbir şey yok şu anda.

BAŞKAN – Riskli bir ortam, o yüzden diyorum.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU - Ama yok elimizde ölçer var Başkanım. Ölçtüğümüz ölçerde oksijenin müsait olduğu ortamı biliyoruz. Ne kadara kadar cihazsız gidebiliriz, ne kadardan sonra cihaz takabiliriz, şimdi, önce benim bunu... Mesafeler çok uzun. Şimdi söyle söyleyeyim: Cihazı takip insanı yürütemezsiniz, onun da mesafesi var.

BAŞKAN – Bir açıklık getireyim diye yanlış anlamalara. Sanki gazlı ortama insanları böyle riske atarak girmişsiniz gibi algılanmasın.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU - Yok, yok, kesinlikle yok.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU - Zaten o anda o gidilecek yere kadar ortam müsait.

Şimdi, oradan telefonun başına da bir işçi koyduk. Arkadaşlar koyduk, arkadaşlar gördüklerinden sonra telefona gelip işçiye, bana irtibat sağladılar, ben tahlisiye istasyonunda bekliyorum. Cihazları istediler, gidecekleri yerleri belli, oraya kadar cihazsız

gidebiliyorlar. Ben de geri kalan ekibimdeki 8 kişiyi cihazlarıyla beraber yanlarına yolladım. Ondan sonra, irtibatımız o saat büyük ihtimalle bir buçuk civarı, 01.30 civarı. O saatte artık çıkana kadar irtibatımız kesildi. Bu işi gördünüz, şahit oldunuz çalıştığımız yerlerde de arkadaşlar bu işi bilen insanlar ekibimiz, ellerinde de cihazlar var, kendileri de bu işe son derece hâkimler, nerede, ne yapacaklarını da biliyorlar. Saat beş buçuk, altı civarı yanlarında İşletme Müdürü Akın Bey'le birlikte dışarı çıktılar. Bu arada hatta 5-6 kişiyi de çekerek çıkardılar. Şimdi kendileri neler yaptığını anlattılar o anda. Cihazsız gidilebilecek yere kadar gittiler. O arada işçilerde orada da bir panik ortamı... İşçilerin bazılarının gitmek istediklerini durduruyorlar, çocuklar buradan itibaren gidemezsiniz, gaz oranı şu... Bu arada bazı işçilerden de "Müdürümüz kaldı, müdürümüz kaldı." diye bir panikli veryansın olunca cihazları takıp en az 3 kişi olmak koşuluyla –cihazlı en az 3 kişi olacaksınız- o kalan arkadaşı –sonra öğreniyoruz Akın Bey'i- almaya indiler. Kendisine orada oksijenli ferdî kurtarıcı maskeyi takarak temiz havaya çektiler. O esnada 1 işçiyi daha yine orada oksijenli oksijeni ferdî kurtarıcı maskeyi takarak temiz havaya çektiler. Daha sonra onlarla beraber geri döndüler. Geri dönerken de sürekli ocağın içindeki insanlara "Buralara ulaşmayın, buralar riskli, cihazsız gidemezsiniz..." diye ilgisiz olmayan insanları dışarı çıkarmaya çalıştılar. Bunları saat beş buçuk, altı civarında bana anlattılar. Biz de o arada gene en iyi plan bulmuştuk. Akın Bey ocaktan çıktıktan sonra... Ocağı en iyi bilen Akın Bey, yıllarını vermişler oraya, kendisinden nerelerde, nasıl, kimlerin kalabileceğini, kaç kişinin kalabileceğinin bilgilerini aldım. O noktalara küçük küçük işte noktalara koyduk neler yapabileceğimizi, planlarımızı yaptık.

Bu esnada o kargaşa beni bayağı tedirgin etti, tehlikeli geldi çünkü bizim ocaklarda hava kapılarımız var, girdik, gördük. Bu hava kapılarının bir tanesini açık bırakırsanız o hava kapısının yönleneceği ortamdaki bütün hava güzergâhındaki sistem değişir. O insanlar, bunu bilmedikleri için kendileriyle beraber orada çalışan insanlara da zarar verirler.

Şimdi, bu aşamadan sonra, bizim Genel Müdürün de geldiğini öğrendim. Kendisine durumun bu olduğunu -ki kendisi iki üç saat önce idari binadaymış- olaya vâkıfmış fakat ben ortamdaki durumu izah ettikten sonra kurtarma çalışmalarını mutlak surette yönetmem gerektiğini, bu işin başına geçmem gerektiğini ilettim. Yukarıdaki idari binadaki istişareler sonucunda Sayın Bakanın talimatı doğrultusunda beni çağırtilar. İşte kurtarma çalışmaları için masayı kurup yönetmemi söylediler. Hatta olayın olduğu işletmeden 2 teknik eleman almam gerektiği kanaatine vardık fakat birinin Akın Bey olması gerekiyordu oysa o pozisyonda ondan faydalanamayacağımızı zaten anladık. Diğer arkadaşlar da ocaktaydı. Biliyorsunuz, 5 teknik eleman da kazazedeydi. Biz ondan sonra... Türkiye'de Aygün Bey'in bulunduğu şirket dâhil -41 resmî kayıt, son kayıtlarımız daha geçmedi, Zonguldak'ta da izah etmişim size- 51 tane tahlisiye istasyonumuz var özel sektörde tahlisiyeci yetiştirdiğimiz. Buradan 12 firmadan destek geldi tahlisiyeci işçilerden. Biz bunların hangisinin nasıl, ne konuda iyi olduğunu, hangisinin hangi konuda zayıf olduğunu biliyoruz. Örneğin, kömür madenciliğindeki tahlisiyeciler son derece iyiler, altın, gümüş madenciliğindeki tahlisiyecilerimiz bu ortamlara fazla maruz kalmadıkları için o kadar tecrübeli değiller. Biz de kömür madenciliğindeki iyi tahlisiyecilerle beraber oturduk bir koordine yaptık, tertipler yaptık, nerelerde ne yapacağımıza karar verdik. Öncelikle, yine söylüyorum, tahlisiye cihazı takmadan normal havayı teneffüs ederek nerelerden kimleri alabiliriz, onun planını yaptık çünkü tahlisiye cihazıyla çalışmak gerçekten zor. O cihazın bir tanesi 14,5 kilo. Artı, mevtayı almak çok zor, ağır, çok ağır. Şimdi, mümkün olduğunca tahlisiye cihazıyla sadece ve sadece ortamın müsaade etmediği yerlere girmenin kararını verdik ki öyle yapmamız lazım. Bunları planladık. İlk gün, Çarşamba günü S panolarındaki madencilere ulaşarak onların cesetlerini çıkardık. Perşembe günü, olayın vuku bulduğu, bant yangının olduğu kısma ulaştık. Yangın söndürme, soğutma ve tahkimat yenileme çalışmaları yapıldı. Bu işlemleri tamamladıktan sonra havalandırma, H ve K panolarının havalandırma harekâtını yaptık. Daha sonra, perşembe gecesiinden itibaren de cumartesi günü iki buçuğa kadar bu panolardaki cenazeleri çıkardık. Ondan sonra da tekrar ocağın tamamen bir kontrolünü yapıp, gerekli tutanağı düzenleyip yetkililere sunduk.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ahmet Bey, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımızın soruları olacaktır. Biliyorum, siz erken kaçacaksınız, uçağınız da var, bana söylemişsiniz.

Soma Kömür İşletmeleri İş Güvenliği Uzmanı Ali Haydar Sakik, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK –Olayla ilgili söyleyeceğim çok fazla bir şey yok. Sorular varsa direkt soruları alacağım ben.

BAŞKAN – Sen doğrudan kurtarma operasyonuna katıldın mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Katıldım.

BAŞKAN – Oradaki tecrübelerini bizimle paylaş Haydar.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Ben saat üç gibi Işıklar işletmesindeydim, üçte telefon geldi. Eynez Ocağı'nda yangın meydana geldiğini...

BAŞKAN – Gündüz üçte?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Gündüz üçte.

BAŞKAN – 15.00'te?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – 15.00'te.

Işıklar'daki tertibimizi yaptıktan sonra üç buçukta tekrar aradığında Haluk Bey tahlisiye ekibini toplayıp buraya gelmemizi söyledi. Eynez işletmesine gittiğimde İmbat'ın tahlisiye ekipleri ve mühendis arkadaşlar, teknik kadrosuyla oradaydım. Saat üç buçuk gibi, dörde çeyrek kala gibi yer altındaydım olayın olduğu yerde. Olayın olduğu yere yaklaşamıyorduk zaten duman vardı. O esnada Aygün Bey vardı, Yavuz Bey, Gökalep Bey, İsmail Bey vardı. O esnada havalandırmayı ters çevirmemiz gerektiğine kanaat getirildi. Yavuz Bey, ben ve Mehmet Ali'yle birlikte 3 kişi yer altında kaldık, diğer arkadaşlar karoya çıktı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Saat kaçta havayı ters veriyorum diye.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Dörde çeyrek kala-dört arası olabilir tam saati hatırlamıyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Zaten dörde çeyrek kala varmışsın.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Benim geldiğimde o kararı almaya başlamışlardı zaten Vekilim.

BAŞKAN – Aygün Ekici Bey'den o bilgileri alacağız.

Ali Haydar Bey, buyurun, devam edin.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Biz de karoya çıktuktan sonra, karodaki ana fanlar ters çevrilerek üflemeğe başladı. Benim önümden, bir İmbat'tan, bir de kendi işletmemizden 3 kişilik tahlisiye ekipleri S-1'in üst tarafında 340 dediğimiz kulübeye kadar gitmişlerdi, ben de ekibimle birlikte 3 kişi oraya kadar geldim. Haydar Şahin ve ben, ikimiz tahlisiye cihazlarıyla, elimizde ölçüm cihazıyla S panosuna kadar ilerledik, bant boyunda vefat eden arkadaşlarımızı gördük, rekuplara baktığımızda arkadaşlarımızın vefatlarını gördük. Ondan sonra, monoksit seviyesi yüksek olduğu için, duracak, yapacak bir şey olmadığı için, oradaki arkadaşları çekip çıkaramayacağımız için tekrar yer üstüne çıktık, 340'a geldik. O arada Ertürk Bey'le birlikte yaklaşık 250-300'üncü metrelerde oksijen seviyesinin 19'un üzerinde olduğu, monoksitin de 60-70 bpm olduğu söylendi. İyice havalandıktan sonra, oksijen 19 seviyesine geldikten sonra S panosundaki arkadaşlarımızı aldık. Ertesi gün, benim çıktığımda altı gibiydi. İkinci gün de olay olan yere ulaştık. Söndürme çalışması olsun, soğutma çalışması olsun, en sonunda da diğer arkadaşları alarak işlem tamamlandı.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, geçmiş olsun Ali Haydar Bey.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Benim de eklemek istediğim bir şey var. Özellikle geçen hafta için çok talihsiz bir açıklama oldu.

Ben on sekiz yıldır maden mühendisliği yapıyorum ve on altı yıldır da bilfiil iş güvenliğinde çalışıyorum. Bugüne kadar, hiçbir arkadaşımın burnunun kanamaması için elimden gelen her şeyi yaptım. Geçen hafta, sanki oradaki insanların hayatını hiçe sayıp, kendi hayatımı hiçe sayıp sensörlere hava veriyormuşum gibi basında haberler çıktı. Böyle bir şey kesinlikle yoktur. Ayak tali havalanıyor, doğrudur. Tali havalanmasının sebebi de oradaki kaçamakların yoğun baskıdan dolayı, havalandırma sisteminin oradaki tamir-tarama, kesit açma işleminin o şekilde yapılması gerektiğinden dolayıydı.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Bizim anlayacağımız bir şekilde açıklar mısın tekrar?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Bizim "ayak" dediğimiz yerlerin yaklaşık 22 metre önünde sensörlerimiz var. "Kaçamak" dediğimiz yol, kesit daralması olduğundan dolayı ayak kısmının tali havalandırmak zorunda kalıyorsunuz fanlarla. Dışarıya bir tane fan bağlıyorsunuz, vantüple havalandırıyorsunuz. Havalandırma esnasında da vantüple sensörlerin yatay uzaklığı 60 santimetre, dikey uzaklığı 15 santimetre olan, yaklaşık 2 santimetre uzunluğunda, 1 santimetre çapında delik vardı. Sensöre bu şekilde hava vermiyorum ben. Hiçbir uzmanlık dönemimde, hiçbir mühendislik dönemimde de bunu yapmadım. Onu kimse de yapamaz. O vebal büyük bir vebaldir.

Bugüne kadar, bakın, o kadar basında haberler çıktı, o kadar üzücü olayları yaşadım ben ama şu son olay kadar hiçbiri yıkıcı olmadı. Hiçbirimiz, şurada mühendis arkadaşlar var, Aygün Ağabeyim var, Faik Ağabey var, birbirimizi tanıyoruz, ne olduğumuzu biliyoruz. Bu işleri ne kendileri yapar ne altındakine yaptırır ne ben yaparım ne de altımda çalışan arkadaşlarıma bunu yaptırırım.

BAŞKAN – Bu, tabii Işıklar Ocağı için?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Işıklar Ocağı için.

BAŞKAN - Kazanın olduğu Soma Ocağı için değil?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Değil.

BAŞKAN – Onu Işıklar Ocağı için iddia etmişlerdi, burada bir açıklık getirmek için söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Mehmet Tezel’in açıkladığı konuyu söylüyor, savcılığa suç duyurusunda bulunuldu.

BAŞKAN – Evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Savcılığa suç duyurusunda bulunulan kişi siz misiniz? Sizin hakkınızda mı suç duyurusunda bulundu müfettiş?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Benim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, o konuda İş Teftiş Kurulu Başkanı Mehmet Tezel bize burada yaptığı açıklamada dedi ki: “O madende sensöre dışarıdan getirilen havanın verildiği tespit edildi.” Bir gün önce de bir başka hocamız konuyu ima edip “Benim açıklamaya yetkim yok.” demişti, sorduk, dedi ki: “Dışarıdan gelen havanın verildiği tespit edildi.” Sonra, burada hep birlikte sorduk: “Peki, ne yaptınız?”. “Onu yapanlar hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunduk.” dedi. Dün de ben Manisa Valisini ziyaret ettim bu konuda, daha doğrusu genel bir ziyaret, bu konu konuşuldu. Manisa Valisi de dışarıdan gelen havanın sensörün olduğu yerde, sensörü havalandıracak şekilde, o büyük delikte bir yırtık oluştuğunu ve oluşan yırtığın müfettiş tarafından dışarıdan getirilen havalandırma olarak yorumlandığını söylediğini ve savcılığa suç duyurusunda bulunulduğunu söyledi. Hatta sizin tarafınızdan yani Işıklar tarafından tutulmuş üçü bir tutanak vardı, Haluk Bey’in de imzası vardı orada, o da diyordu ki: “Biz bunu kasti yapmadık, tam orada şey delinmiş gibi...” Onu bir açıklarsanız memnun oluruz.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Özgür Bey, “dışarıdan hava getirme” derken, demin de söyledim, o panonun kaçamacağını açabilmek için tali havalandırma yapmam gerekiyor benim. Tali havalandırmada temiz havaya bir tane fan koyuyorsunuz, vantüp hatlarıyla birlikte bunu çalışma yapacağınız yere getiriyorsunuz, yaptığımız iş bu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tam da o esnada şey mi yırtılmış?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Bakın, yine söylüyorum...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Savcı bu konuda sizden ifade aldı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Almadı. Artık açıklama ihtiyacı hissediyorum, o tutanaklarda da o olayla ilgili herhangi bir kayıt yoktur. Tutanak bende de var. Öyle bir kayıt da yoktur, “Sensöre hava veriliyor.” diye bir tutanak da yoktur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müfettişin şey yaptığı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Evet.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Niye savcılığa suç duyurusunda bulunmuş?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Anlayamadım ben.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, Mehmet Tezel, İş Teftiş Kurulu Başkanı, neden “Sensöre hava verdiklerini tespit ettik, savcılığa bildirdik.” diyor?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Özgür Bey, yine söylüyorum...

BAŞKAN – Arkadaşlar, tabii, biz soruşturma komisyonu değiliz, bu olay savcılığa veya birtakım iddialar varsa... Ben Ali Haydar Sakik’e katılıyorum, biz de meslektaşız, hiç kimse kasıtlı böyle bir şey yapmaz. Bu açığa kavuşacaktır, vuzuha kavuşacaktır bence. Ben teşekkür ediyorum Ali Haydar Bey’e. Diğer konularda sorular olabilir, size yöneltebiliriz.

Mesut Çiftçi, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Değerli Başkanım, sayın Komisyon üyeleri ve saygıdeğer katılımcı arkadaşlar; ben Soma Kömür İşletmelerinde tahlisiye şefi olarak çalışıyorum. Türkiye Taşkömürü Kurumu tarafından eğitildik ve sürekli eğitiliyoruz. Daha önce de çeşitli kurtarma faaliyetlerine katıldık. Üç yıl önce Bursa Kemalpaşa’da meydana gelen

kazada da 19 madenciyi kaybetmiştik. Komşu işletmemiz İmbat'la aynı şekilde iş birliği içerisindeyiz. Büyük bir acı yaşadık, büyük bir travma yaşadık. Ben de Işıklar işletmesinde görev yapıyorum. Yine bizim Eynaz işletmesinde 80 tane tahlisiye, kurtarma elemanımız, 20 tane cihazımız mevcut ve diğer işletmemizde, Işıklar'da da toplam 76 tahlisiyeci elemanımız, 20 tane de kurtarma cihazımız da mevcuttur. Toplam 156 tahlisiyeciye sahip Soma Kömür İşletmeleri.

Olayın olduğu gün ben diğer işletmedeydim, Işıklar'daydım. Haber alırmaz derhâl olay yerine intikal ettik ve saat -tam saati hatırlamıyorum çok şey olduğu için ama- 16.00 civarlarında yer altına girdik cihazlarla beraber. İşletme Müdürü Akın Bey, İsmail Bey falan oradaydı. İşte, o karar alınmış zaten. Bizden önce olayın ilk olduğu esnada bizim Eynaz işletmesindeki tahlisiye görevli arkadaşlar zaten cihazla öncelikle yangını söndürüp önlemek için kullanmışlar cihazları. Hemen akabinde bizden önce İmbat AŞ'den arkadaşlar gelip -Gökalp Bey başlarında, Aygün Bey dâhil, Yavuz Bey vesaire- olaya müdahale etmişler çok yakın işletme olduğu için. Biz onun üzerine geldik ve biraz önce Haydar Bey'in de söylediği gibi, havalandırmanın ters döndürülmesi ve kayıpların önlenmesi kararı alınmış ve bence -ben de emekliyim yer altından, biraz tecrübem var- iyi bir karar, doğru bir karar alınarak ben de cihazları yer altında bırakıp diğer arkadaşlara o temiz hava girişinin yani havalandırmanın değişeceği bölgenin boşaltılması ve dışarıdaki, yer üstündeki koordinasyon için görevlendirildim, Akın Bey beni o şekilde görevlendirdi ve boşaltma faaliyetlerine başladık, yukarıya çıktık. Ahmet Bey'in de söylediği gibi, onlar gelinceye kadar tahlisiye ekiplerinin aşağıya organizasyonunu ben yaptım, daha sonra Ahmet Beyler bu işi devraldılar. Onların denetimi ve kontrolü altında altı gün boyunca oradan ayrılmadan bu şekilde devam ettik.

Kurtarma ekipleri olarak, Ahmet Bey ve Ali Bey de söylediler, benim söyleyeceğim pek bir şey yok. Biz normal eğitimlerimiz gereğince... Zaten Türkiye Taşkömürü Kurumu devamlı bizim yenileme eğitimlerini yapıyorlar. Olaydan bir ay önce falan da bir eğitimimiz oldu, hatırlatma eğitimi oldu bir 40 kişinin. Bu konuda zaten bu işi yapan arkadaşlar tecrübelidir.

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Üzücü bir olay yaşadık ama burada ben teşekkür etmek istiyorum, sadece Türkiye Taşkömürüne değil, öncelikle İmbat'a çünkü onlar hemen olaya müdahale ettiler, Kozak'a -altın işletmesinden geldiler- Park Teknik'ten arkadaşlara, hem Ankara hem Çayırhan'dan geldiler, Efemçukuru'ndan geldiler kurtarma çalışmaları için. Tahlisiye kurtarması olarak bahsediyorum, bunu özellikle belirtiyim, diğer kurtarmalar hariç. Ayrıca, AFAD'a da çok teşekkür ediyorum, Kızılaya çok teşekkür ediyorum. Yani devlet oradaydı, devletimizi orada hissettik, gördük. Koordinasyonda belki, Ahmet Bey'in söylediği gibi, bir kargaşa ve kaos vardı. Bu da normaldir çünkü çok büyük bir olay. Herkes bir şeyler yapmak istiyor, bir şeyler için şey yapıyor. İlk başta, ilk gün oldu tabii bu, kriz masası kuruluncaya kadar ama daha sonra yavaş yavaş her şey daha çok düzene girdi.

Hepinize teşekkür ediyorum. Sorunuz varsa yanıtlayabilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Mesut Bey. Arkadaşlarımızdan da, bizden de sorular olacak.

İmbat Madencilik İş Güvenliği Müdürü Aygün Ekici, buyurun.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Sayın Başkan, sayın vekillerim, değerli katılımcılar; adım Aygün Ekici, İmbat Madencilik İş Güvenliği Müdürüyüm. Türkiye Taşkömürü Kurumu Kozlu müessesesinden 2010 yılında İşletme Müdürü olarak emekli oldum. O tarihten bu yana da İmbat'ta çalışıyorum.

Bu olayı tabii ki çok erken saatlerde öğrendik. Saat 15.30 gibi Genel Müdürümüz Gökalp Bey'e telefon geldiğinde ben yanımdaydım ve o hemen gitti. Ne olduğunu anlamadık yani “Bir duman geliyormuş.” şeklinde bir şey geldi. Oradan hemen beni aradı 15.45 gibi “Hemen tahlisiye ekiplerini hazırlayın, derhâl buraya müdahale edelim. Ne kadar oksijenli ferdi kurtarıcı varsa getirin.” şeklinde bana talimat verdi. Ben de ekipleri hazırlarken İşletme Müdürümüz Yavuz Bey ve ben hemen oraya intikal ettik elimizdeki oksijenli ferdi kurtarıcılarla birlikte.

Ben geri kalanını harita üzerinden anlatmak istiyorum.

BAŞKAN – Sunumunuz mu var?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Sunum değil de harita üzerinden anlatırsam daha faydalı olacak.

BAŞKAN – Ekranları açtık, buyurun.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Biz ilk anda oraya vardığımızda kirli hava çıkan yerden yoğun duman çıktığını gördük ve temiz hava girişinden Genel Müdürümüz Gökalp Bey, İşletme Müdürümüz Yavuz Bey, ben ve Türkiye Kömür İşletmelerinden bir mühendis arkadaşla birlikte... Şimdi, şurada 2 tane temiz hava girişi var, görüyorsunuz, buradan temiz hava giriyor, şu kavşakta ikiye ayrılıyor, şu mekanize panoları havalandırıyor ve diğer hava buradan buradaki “S panoları” dedikleri panoları havalandırıyor ve buradan bu hava emiliyor. Yalnız, bu planı ben tamamen kendim için yapmıştım yani üzerinde bazı notlar

vardır. Şimdi, biz buradan girdik, 1.500 metrelik bu desandreden yani eğimli galeriden şu kavşağın önüne kadar geldik. Yalnız, o kavşak görünmüyordu, duman vardı. Biz şurada durduk. Burada Soma Kömürün yetkilileri vardı, İşletme Müdür Yardımcısı İsmail Adalı Bey'i gördük ve dumandan geçilmiyordu. Odada durumu öğrenmeye çalıştık yani işçiler nerede diye, ocağı da bilmediğimiz için, bu dumanın arkasında olduklarını söylediler. O durumda, Gökalp Bey "O zaman havayı ters çevirebilir miyiz? Çevirirsek işçilere temiz hava verebiliriz." şeklinde bir öneri getirdi ama dedi ki: "Bu bir öneridir yani sonuçta siz burada yetkilisiniz." ve onlar da kabul ettiler. Hava ters çevrildi yani buradan temiz hava basıldı ve bu taraftan duman çıkmaya başladı ama tabii, biz hemen buradan ayrıldık, geri kalan arkadaşlar burayı boşaltarak çıktılar. Burayı, bu iki desandri boşaltılarak bu şekilde hava ters çevrildi. Hava ters çevrildikten sonra, aslında önden bir tahliye ekiplerini gönderdik keşif için buraya. Daha sonra, peşinden de biz gittik. Tabii, yoğun olmasa da belli bir duman vardı, elimizde ölçü cihazları vardı, cihazsız gittik, şu noktaya geldik, bu noktada, şuradan tam yer üstüne bağlı bir nefeslik olduğunu öğrendik - tam bilmiyoruz tabii ocağı- ve buraya sığınmış 5 kişiyi canlı aldık. Bakın, burada yazdım zaten. Burada 5 kişi...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Açık mıdır orada?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Yer yüzüne kadar bağlıymış, evet.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – O zaman kasanın altında kalmışlar.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Ha, yani çıkışı kapalı olabilir ama hava giriyor.

Şuradan hava emilince buradan da temiz hava yukarıdan aşağıya iniyormuş ve buraya giden 5 kişi buradan canlı alındı. Daha sonra, buradan aşağıya doğru indik -bakın şurada, buraya yazdım- 90 kişi burada yığılı haldeydi maalesef. Ve bunun arkasında 1 kişi lamba salladı, bir hava bulmuş, basınçlı havayı ve bunu aldık. 1 kişiyi de şuradan bir yerden aldık. 2 kişi, toplam 2 kişiyi buradan canlı aldık, 5' te buradan, 7 kişi. Yani burada maalesef yaklaşık 250 kişi burada vefat etti,

BAŞKAN – S panosunda mı?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Evet, Spanolarında. Yani burada bizim tabii kabul edemeyeceğimiz, çok üzücü olan nokta... Şu mesafe, bakın, buradan şurası 154 metre. Yani bu 154 metre mesafeye buradaki kişilerin tamamı çıkabilirdi, tamamı. Mesela, arkadaşlar burada toplanmışlar, buralarda toplanmışlar. O geçen süreler içerisinde şuraya çıkmayı düşünseler veya teşebbüs etselerdi çıkabilirdi, mutlaka çıkabilirdi ya da en azından çok çok büyük kısmı çıkabilirdi. İşin acı tarafı maalesef bu oldu.

Buradan başka canlı çıkmayınca burada artık cenazeleri dışarıya tahliye işlemlerine başladık ve derhâl şuradan müdahale ettik. Yani, şurası belirsizdi, buradaki durum belirsizdi. Burada, şu, iki tane mekanize panonun nefesliği, buradan hava çıkıyor, bu noktaya geliyor, buradan dışarıya çıkıyor. Biz buradan tabii, havayı geriye terse verince burası da temiz hava oldu ve buradan aşağıya indik ve burada canlılarla karşılaşıldı, buradan kaçmaya çalışan, bu panolardan kaçmaya çalışan madencilerle karşılaşıldı ve bunların süratle tahliyesine başlandı. Sanıyorum ilk bir gün içinde buradan çok ciddi sayıda, 100' ün üzerinde insan, 105 kişi kurtarılmış oldu.

Daha sonra, bir 15 kadar kişi eksik kalmıştı, onu da tekrar buradan -hatta biz o gece vardiyasındaydık- müdahale edecektik tahliye cihazlarıyla fakat o riske giremedik. Demin Ahmet Bey'in de bahsettiği gibi, tahliye cihazlarıyla buradan buralara müdahale etmek çok mümkün değil. Bir de o gün çok ilginç bir şey oldu, bir ters rüzgâr esti. Şimdi, buradan duman çıkıyordu, bu duman olduğu gibi buradan içeriye girdi. Yani, şu açık alanda bile 400 ppm monoksit vardı. Bizim sırtımızda monoksitle kurtarma ekiplerini böyle bir şeye riske edemedik ve orada havayı ilk durumuna çevirmeyi önerdik o gece. Akın Bey'e ulaştık, Akın Bey ocağın yeni çıkmıştı, çok yorgundu, o da "Gayet mantıklı, öyle yapalım." dedi ve hava ilk durumuna çevrildi. Çevrildikten sonra buradan aşağıya indik ve burada tabii, çok yüksek sıcaklık vardı. Yani bu yangın, burada başlayan yangın... Burada veya şurada, şu karşı tarafta da olabilir, önemli değil ama burada önemli olan şu: Şu kavşak görülmüştü yani bu kavşakta yangın olmadığı biliniyordu. Buradaki yangın tabii, bu tarafa doğru yürümüştü hava ters çevrilince. Bu yangını soğuta soğuta ya da bu yüksek ısıyı -çok yüksek ısı vardı geçekten, büyük bir ısı vardı- bunu soğuta soğuta buraya ulaştık, buradan aşağıya inerek buradaki kalan 15 kişiyi birkaç vardiya içinde topladık ve bu sayede 301 cenazeyi almış olduk.

Şimdi, benim bu kurtarma çalışmalarıyla ilgili söyleyebileceğim, gerçekten de çok sayıda insanın çalıştığı bu kurtarma çalışmalarında en azından kimsenin burnunun kanamaması çok önemliydi. Biz, İmbat Madencilik olarak 324 kişi tespit ettik bu kurtarma çalışmalarına katılan bizim şirketten, Genel Müdürümüz dâhil. Burada bir kargaşa görüldüyse de bu kargaşayı yani bu dışarıdaki kargaşayı ben burada özellikle bunu belirtmek istiyorum. Çeşitli arama kurtarma ekipleri sağ olsunlar buraya geldiler ama bunların kesinlikle yer altında hiçbir yetkileri yoktur. Bundan sonra, inşallah olmaz diyelim ama yani AFAD dışında da böyle bir kargaşaya kesinlikle ben mahal verilmemesini caniyürekten istiyorum. Burada, AFAD koordine edebilir, nerede olduysa önemli değil. Ve işte Ahmet Bey'in tahliye birimi başta olmak üzere ki bütün yer altı tahliye birimleri oraya bağlıdır. Ben de orayı biraz eksik geçmiş olabilirim, ilk anda, ocağa

girmeden de onu aradım. Belki Ahmet Bey de atladı onu ama evet ben, Ahmet Bey'i aradım, durumdan bilgi verdim ve o şekilde ocağa girdim. Burada, sadece yer altı kurtarma birimleri böyle maden kazalarına gelmeli ve onun dışında hiçbir şekilde, hiçbir şeyle arama kurtarma ekipleri girmemelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Aygün Bey.

UMKE Manisa İl Temsilcisi Sağlık Memuru Barış Küçük.

UMKE MANİSA İL TEMSİLCİSİ SAĞLIK MEMURU BARIŞ KÜÇÜK – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Komisyona katılan değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Manisa İl Sağlık Müdürlüğünde görevliyim, sağlık memuru olarak çalışıyorum ve ayrıca UMKE sorumluluğunu yapıyorum Manisa'da.

13 Mayıs 2014 tarihinde Soma ilçemizde meydana gelen maden kazasına müdahale amacıyla Manisa Merkez Organize Sanayi 112 Komuta Kontrol Merkezi'nde yer alan UMKE deposundan gerekli malzemeler alınarak saat 17.48 itibarıyla çıkış yapılmıştır, 6 UMKE personeliyle birlikte. Bu personel ile saat 19.26'da maden sahasına ulaştık, kömür işletmelerine. Burada, öncelikle, olay yerine varan ilk ekip olarak kısa bir olay yeri değerlendirmesi yapıldı ve akabinde görev dağılımı yapılarak Manisa UMKE personelleri çalışmaya başladılar maden sahası içerisinde. Olay yerinde, ayrıyeten, ben kendim kısa bir değerlendirme ve fizibilite çalışması yaptım. Telsiz ve telefon irtibatı kesinlikle yok maden sahasında, ilk zamanda. Yanıma bir arkadaşı alarak birlikte yüksek bir yere çıkma gereği duyduk. Manisa Merkezde kurduğumuz İl SAKOM'a bilgi vermek amacıyla. Hemen UMKE aracını alarak... Çünkü bizim UMKE aracında gerekli telsiz irtibatını sağlayacak cihazlarımız mevcut, onunla birlikte ortalama 200-300 metre gibi yüksek bir alana çıkarak Manisa merkezle telsiz irtibatı sağladık ve gerekli personel ve lojistik ihtiyacı için merkeze kurduğumuz İl SAKOM'a gerekli bilgileri ulaştırdık. Daha sonra, maden sahasına geri döndük, madendeki diğer UMKE arkadaşlarımızla birlikte çalışmalara katıldık. Olay yeri gerçekten çok kalabalık ve yoğun. İlk etapta, çalışmak o kadar zordu ki içeriye girmek, çıkmak bile o kadar zordu. Yani, vatandaşların büyük bir baskısı, yoğun bir yığılma vardı maden sahasında.

Daha sonra, 21.00 sularında Manisa Türkiye Radyo Amatörleri Cemiyetinden arkadaşlar geldiler telsiz irtibatını sağlamak için. Sağ olsunlar, onlar bize yardımcı oldular, oraya bir seyyar röle kurdular 112 Komuta Kontrol Merkezi ve İl SAKOM'la haberleşmek için. Telsiz irtibatını böylelikle sağlayabildik. Saatte ortalama 9- 9 buçuk civarında bir telsiz irtibatını ancak bu zamanda sağlayabildik. Daha önceki zamanda telsiz irtibatımız yoktu.

Daha sonra, olay yerine Balıkesir UMKE personelleri ulaştı, arkasından İzmir UMKE ulaştı ve Manisa UMKE'den de - arkamızdan- 10-12 kişilik bir ekip daha geldi destek amacıyla ve bu gelen personelle birlikte Manisa merkezden biz bir şişme çadır getirdik. Çıkanları, orada olaydan etkilenen hasta yakınlarını ve cenaze yakınlarını sakinleştirmek amacıyla ve müdahale etmek amacıyla bir çadır kurduk maden sahasının hemen ön kısmına. Ama, bu çok yakın zamanda olmadı çünkü çadır kuracak bir alan yok yani iğne atsanız yere düşmeyecek bir kalabalık var. Bir türlü bu kalabalığı açmak mümkün olmadı orada belli bir zaman, çadır kurmak bayağı uzun sürdü, yer çok aradık. Uzak bir yere kurmak istemedik çünkü hastayı taşımak, götürmek çok sıkıntılı. Bayağı bir uzun sürdü bizim bu çadırı madenin önüne kurmamız.

Daha sonra, merkezde kurduğumuz çadırda hasta yakınlarına ve madene kurtarmaya gidip de kurtarmada etkilenen arkadaşlara müdahale ettik, 112 kişiye.

Devamında, Bursa UMKE ve Uşak UMKE ekipleri geldiler gece ve ertesi gün sabaha karşı, 14'ü sabaha karşı geldiler ve Bursa UMKE 2 adet çadır getirdi. Bu çadırları Kırkağaç'a kurduk, soğuk hava deposunun olduğu yere. Orada hasta yakınlarına, cenaze yakınlarına müdahale etmek amacıyla. Burada da 83 hastaya müdahale ettik, Kırkağaç'taki soğuk hava deposunda. Çalışmalarımız gün boyunca devam etti, ertesi gün de devam etti, daha ertesi gün de devam etti yani bu 28, 48, 72 oldu, daha fazla arttı, devamlı dönüşümlü olarak arkadaşlarla birlikte çiftler hâlinde çalışmalarımızı sürdürdük. Ayrıyeten, yeniden bir çadır daha kurduk. Madenin revir kısmının arka kısmında -bilirsiniz belki, gidenler görmüşlerdir- boş bir alan var, oraya bir çadır daha kurduk. Daha sonra yine bir çadır daha kurmak zorunda kaldık çünkü UMKE ekipleri fazlaydı, bunların dinlenmesi amacıyla. Hem bir UMKE koordinasyon merkezi kurmak gereği hissettik. Oraya yine bir UMKE koordinasyon merkezi kurduk, arka tarafa. Gelen UMKE ekiplerinin, gelen gidenlerin, göreve gidip, maden ağzına gidip çalışıp geri gelenlerin kayıtları burada tutuldu.

14/05/2014 günü Bursa UMKE ekibinin getirdiği çadırı Kırkağaç'a soğuk hava deposunun önüne kurduk ve burada çalışmalara devam etti arkadaşlar, bir kısımımız da maden sahasında devam ettik. Çalışmalarımız böylelikle yirmi dört saat boyunca beş gün süreyle

devam etti. Beş gün boyunca ortalama kayıtlı 156 UMKE personeli görev aldı bu maden sahasında. Burada hemen size sayılarını söyleyeyim: Manisa'dan 39 UMKE personeli, İzmir'den 37, Uşak'tan 22, Bursa'dan 23, Balıkesir'den 28, Ankara'dan 7, toplamda 156 UMKE personeli arkadaş maden sahasında görev aldı. Bizim görevi sonlandırma durumumuz ta ki cumartesi günü öğle saatleri filandı. En son 2 kişi çıkmıştı. Bizzat ben oradaydım, kendim. 2 kişiyi biz ambulanslara nakledip daha sonra, Ahmet Bey'ler de oradaydı, kısa bir değerlendirme yaptık, maden sahasında cenaze veya herhangi bir şey kalmadığını izah ettiler. O saatten sonra UMKE ekiplerini ve çadırları topladık. Maden sahasında tek bir ekip bıraktık, 5 kişilik UMKE ekibi ve başlarında bir doktor arkadaş ve ayrıyeten bir koordinatör arkadaş bıraktık cumartesi ve pazar günleri orada durmak kaydıyla. Biz cumartesi öğleden sonra olay yerinden ayrıldık.

Söyleyeceklerim bu kadar Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Barış.

Sakine Hanım, buyurun.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle, hoş geldiniz. Yaşadığımız bu acıda sizler de bizim kadar yoruldunuz. Orada görev yapma bilincinizden dolayı hepinize teşekkür ediyorum. Çok önemli sorumluluk aldınız, kendi canınızı da feda ederek orada çalışmalar sergilediniz. Bundan dolayı hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum bölge insanı olarak.

Ahmet Bey'le Zonguldak'ta da konuştuk. Zonguldak'ta konuşmalarımızın arkasından inanın çok üzüntüye boğuldum. Neden? Gerçekten, orada bazı şeylerin kendisini belli etmesine rağmen duyarsızlıkların sonucunda bugün 301 yurttaşımızı kaybettiği mi anladım. Bu, daha duyarlı ve insan sağlığını önemseyen ve çalışanların güvenliğini önemseyen bir yapılanma olmuş olsaydı bugün burada bunları konuşmuyor olacaktık. Elbette madenlerde kazalar olabilir, ölümler de olabilir, bunların olmaması gibi bir şey söz konusu değil ama bu büyüklükte bir kazanın olmuş olmasıyla, cinayetin olmuş olmasıyla biraz duyarsızlıkların sonucu olduğu gibi bir sonuca doğru gidiyoruz. Bu tabii ki üzüntümüze üzüntü de katıyor. Yani, buradaki insan yaşamının bu derecede önemsiz görünüp sadece ocakta kömür çıkarmak amacıyla bu insanların yaşamlarının hiçe sayılmış olması üzüntülerimizi artırıyor.

Burada AFAD Müdürümüze şunu sormak istiyorum -biliyorsunuz, sizlerle de daha sonraki süreçte de paylaştık- madenden çıkan yaralılarımızla ilgili: Siz oradaki yaralıların ya da cenazelerimizin ya da kendi başlarına çıkan kişilerin sayılarını kendiniz mi tespit ettiniz, yoksa şirketin muhasebesinden mi aldınız, şirketin kendi vermiş olduğu bilgilerden mi aldınız? Biz Zonguldak'a gittiğimizde birçok şeyin daha teknik olduğunu gördük. Soma'daki madenin arkasından Zonguldak'ta biraz daha teknik olduğunu, madene kimlerin girip de kimlerin giremeyeceğini, çiplerle de belli olabileceğini, yurt dışında da böyle çiplerle de madenin içindeki insanların nerede olduğuyla ilgili bilgilerin alınabileceğini de birtakım yerlerden bilgi olarak aldık. Madenin içindeki insanların nerede olduğuyla ilgili sizlere bir bilgi gelmiş miydi? Bunu diğer arkadaşlardan, iş güvenlikçi arkadaşlardan da yanıtlayabilirler. Bunların bilgisi var mıydı? Madende neredeydi işçiler, kaç kişiydi, bunların verileri var mı? Yoksa, o karmaşada... Gerçekten karmaşık bir durum olduğunu Ahmet Bey bize Zonguldak'ta söyledi; işte, orada çekim yapan insanların bile maden ocağına girdiğinden bahsetti. Bu kadar karma karışık mıydı? İçeride kimin var olduğuyla, kimlerin nerede olduğuyla ilgili tespitleriniz var mı? Bunları öğrenmek istiyorum.

Bunun haricinde, bu ters hava verme konusu kafamı çok karıştırıyor. Bu konuda -tabii ki biz sizin söylediklerinizi teknik anlamda belki anlayamıyoruz, bilgimizin olmayışından, mesleğimiz olmayışından- yani ters hava verilmeyle ilgili içerideki insanların bilgisi olamadı herhâlde ki toplu ölümler meydana geldi. Böyle bir yöntem sürekli var mıdır? Bu yöntemi işçiler biliyor mu? Yani, havalandırmanın yönünün değiştirilmesi kurtarma çalışmalarında var mıdır, gelenek midir? Böyle bir bilgiyi bilmiyorlarsa gerçekten büyük bir risk değil mi bu ters havalandırma? Ben şunu anladım buradan: İnsanlara temiz hava veriyorsunuz, onlar o yöne doğru kaçarlarken bir bakıyorlar ki tersinden gelmiş ve orada kalmışlar. Büyük bir kitle olarak da vefatların olduğu, bazı bölgelerde vefatların olduğu, işte panoların olduğu bölgelerde vefatların olduğu... Böyle bir gelenek midir? Bu doğru bir teknik midir? Hani, o an karmaşadan mı böyle bir karar verilmiş olabilir? Bunu öğrenmek istiyorum gerek Soma'daki arkadaşlardan gerek de Ahmet Bey'den.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, fazla söz isteyen arkadaşlarımız olmadığı için 1 milletvekilimizin sorusuna cevap verirsiniz. Önceden 2 milletvekilimizi alıyorduk.

Bekir Bey, buyurun.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Yaralılarla ilgili... 486 yaralı sayısı, bunun 122'sinin ambulans kayıtları var, ambulansla sevk edilenler. Diğerleri ise içeriden çıkan, "V-2" dediğimiz vardiya ekibi olarak içeride çalışanlardan çıkanlardan servis

içerisinde, servise alınıp da sayılanlar ve firma yetkililerinden aldık o bilgileri. Ancak, daha sonra sizin de bildiğiniz gibi, malumlarınız üzere, buna itirazlar oldu biliyorsunuz birçok konuda. Daha sonra...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – İlave yaralı... “Ben de ocaktan çıktım.” diyenler oldu.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Evet.

Yalnız, şöyle bir durum var: Daha sonra biz firmaya gittik “Bu itirazları biraz daha tolere edelim, biraz daha karşılayalım.” şeklinde. Biliyorsunuz, 486 kişiye Kaymakamlık tarafından 500 ila 1000 lira -durumlarına göre- yapılan bir yardım var, bildiğim kadarıyla sendikadan gelen bir yardımdan kaynaklanan. Bu itirazları hem karşılayalım hem adaletli olsun diye firmaya gittim. Hatta şube müdürümle birlikte bir gün orada çalıştık onlarla. V-2 personelinin sayısında şöyle bir esneklik var, madenci arkadaşlarımız benden daha iyi bilir o konuyu, ben teknik konuyu bilemem ama: İçeride olup, ismi galeride olmayıp da günlük en az 5 defa, 6 defa içeri girip çıkan personeller var. Yani, bunu öyle söylediler, ifadeleri bu. Örneğin elektrikçinin devamlı içeride işi olmuyor veya bir sağlıkçinin devamlı içeride işi olmuyor. Yeryüzünde görevli fakat içeri girme zorunluluğu var, çağırılıyor veya gidiyor. Böyle olanlar var, artı, kendi imkânlarıyla hastaneye gidip rapor alanlar var. Bugüne kadar 23 tane müracaat oldu. O çalışmamız neticesinde 93 kişi ilave yaptık, 579 kişi oluştu. Bunlara yine Kaymakamlık kendi imkânları ölçüsü içerisinde maddi yardımda bulunuyor. Bunun da bir faydası oldu, yapılan müracaatları bayağı bir önledi. Şu ana kadar bize gelmiş 23 tane dilekçe var. Bunların 8'inin hastane kaydı var, ekinde hastane kayıtları var. Biz ona itibar ederek Kaymakamlığa yazılarımızı yazdık. O 8 arkadaşımız istisnai olarak yardımlardan yararlandı. Diğer 579, yani 93 ilaveyi de Kaymakamlığa bildirdik Sayın Vekilim.

Söyleyeceklerim bu kadar, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Aygün Bey, siz de havalandırmanın yönünün değiştirilmesi... Bir de neden en çok S panosunda ölüm var, can kaybı var? Ona da bir açıklık getirirseniz...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Tabii.

Sayın Vekilim, çok haklısınız. Havalandırmayı tersine çevirmek rutin bir olay değildir ve aksine de çok riskli bir olaydır, hocalarımız da bilirler. Risk nereden kaynaklanır? Dediğiniz gibi, temiz hava kaçış yönlerinde insanlar varsa o bir risk olabilir, karşısında hava ters dönecektir. İkincisi de metan. Yani, yüksek metanlarda, işte, bacaların havalandırılmasında kullanılan tali vantilatörler gazda kalabilir, metanda kalabilirler ama bu ocakta, o ihmal edilebilir düzeydeydi. Elbette -Hocam biliyor- bir panoda metan olsa dahi diğer yerlerde metan yoktu. O metanı zaten düşünmedik o anlamda.

Şimdi, ocağın planını zaten onun için gösterdim size aslında. Temiz hava giriş noktasındaydı yangın yani temiz havanın giriş hatta dağılım noktasındaydı, diğer panolara dağılım noktasındaydı. Gerçekten de başka bir çare yoktu. Şimdi, bunun olumsuz sonuç doğurmadığını biz nereden biliyoruz? Öncelikle, kurtarılan 105 kişiden biliyoruz. O 105 kişi, inanın, kurtarılamazdı, ben buna garanti veriyorum yani 105 kişi oradan çıkamazdı hiçbir şekilde. Onlar zaten alttan doğru, temiz hava girişinden doğru duman gelmeye başlayıp da nefesliklere doğru gittiklerinde -tabii, duman arkadan geliyor- ve biz havayı çevirdikten sonra temiz hava geldiğini fark ediyorlar; o tür ifadeleri var. Yani, temiz havayı görüyorlar ve oraya doğru yürüyorlar ama tabii ona dayanan da oluyor, dayanamayan da oluyor, o esnada oralarda da kayıplar var çünkü ama bu sayede de 105 kişi çıkıyor.

Sayın Başkanım, S panolarının hiçbir kaçarı yoktu. Yani, oradan duman... O üçgen kavşaklı hayal ederseniz, kavşağın sol tarafında yani S panoları yönündeydi yangın ya da o bölgedeydi. Yani, es panolarına giden temiz havaya... Onlar doğrudan o yangının dumanına maruz kaldılar maalesef. Yani hiçbir şekilde başka bir hava yoktu, onlara gelen başka hiçbir hava yoktu. Bir hava vardı ve o hava çok dumanlı bir havaydı.

Şimdi, bu kazada, yalnız, bir önemli noktaya parmak basmak istiyorum. Diğer maden kazalarıyla karşılaştığımızda, bu kaza bir galeri yangını, bir bant yangını. Aslında galeri de... Resmen konvör, bant konvörünün lastiğinin yanması, başka hiçbir şey değil, bandın yanması. Şimdi, hatırlarsanız 2004 yılında da Kastamonu Küre Bakır’da bir bant yangını sonucu 19 kişi de orada vefat etmişti. Çok risklidir galeri yangınları. Yani, tabii ki metan infilakları olabilir, toz patlamaları, göçükler, diğer riskler olabilir ama bu apayrı bir kategori. Yani, havalandırmanın terse çevrilmesi de bu yüzden rutin değil. Çünkü bu galeri yangınları rutin, sık rastlanan olaylar değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, ben şeyi soracağım: Bu kömür kıışmasının olduğu bölge... Biz Soma’ya gittiğimizde bize verdiğiniz brifingte 450 metrelik bir galeri içerisinde bir yangının söz konusu olduğunu söylediniz. Kömür kıışması bu 450 metrelik kısım içerisinde ne kadarlık bir kısımda olmuş veya kömür kıışması sonucu mu bant yangını tetikleniyor?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Sayın Başkanım, şimdi, o konuda da şöyle söyleyeyim: Tabii, gece gündüz ocaktaydık orada, kurtarma faaliyetlerinde ama bizim tabii, teknik anlamda ortalığı inceleyecek bir şeyimiz olmadı. Biz orada can derdindeydik ya da cenazeleri alma derdindeydik. Bu elbette ki teknik anlamda bu ocak açıldıktan sonra bu ocağın incelenmesiyle, çok ayrıntılı incelenmesiyle tespit edilebilir bir konudur ama ben tabii şundan da rahatsızım, açıkça söylüyorum bir madenci olarak: Burada herkes bu olayı bir açıklamak istiyor. Tamam, doğru, çok büyük bir kitlesel kayıp var, bu olayın aydınlanması mutlaka gerekiyor ama zorlamamak da gerekiyor. Yani “Şu böyle olmuştur, şöyle olmuştur.” değil. Bir tek gerçek vardır, o gerçeğin mutlaka aydınlanması lazımdır ama o gerçeği biz şu anda bilmiyoruz, bunu kabul etmek lazım. Kömür kızışmasını da bilmiyoruz, kömürün kızıştığı belli değil ki. Orada bizim o kavşaktan ötesinde yangının olduğu görülüyor. Kavşağın ötesinde kömür yok ki. Bilmiyorum yani arkadaşlar...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Kömür yok, tamamen taş.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Tamamen taşın içinde yani o kadar da bakacak şeyimiz oldu. Yani, kömür kızışacak hiçbir şey yok orada. Yani bu, tabii bir karşı kanaat de... Havanın az olduğu bir bölge var. Orada tabandan doğru sızan bir metanın parlaması mıdır, belli bir tozun parlaması mıdır ya da bir yerde kömür kızışması mıdır? Bunları gerçekten bilmiyoruz ama önemli olan bir nokta var ki bandı bir şeyi kolay yakamaz yani bant kolay kolay yanmaz. Yani, işte bir elektrik kablosunun patladığı falan söyleniyor. O patlamayla, kablonun arkıyla o bant yanmaz. Bir kaynak lazım, çok kuvvetli bir kaynak, onu tutuşturacak bir şey lazım ama burada özellikle -işte arkadaşlar Soma Kömür’de çalışıyorlar- Soma Kömür’deki, o işletmedeki birkaç tane arkadaş bunu biliyor olabilir. Ben bunu özellikle şey yapmak istiyorum. Yani artık kaybedecekleri hiçbir şey yok. Bunu tamamen, ne biliyorsa ortaya bu arkadaşların dökmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Aygün Bey.

Necati Bey...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Bu, çok soru işareti yarattı bende. Yani bir şeyler var, bir şeyler biliniyor ama...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Hayır, bir şeyler biliniyor demiyorum, eğer biliyorlarsa...

BAŞKAN - Bilirkişi raporu ortaya çıkmadan tabii biz de...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Eğer biliyorlarsa o arkadaşlar mutlaka...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – İçime daha da oturdu.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Şimdi, pardon, ben biraz katkı yapabilir miyim?

Şimdi, Başkanım, benim bahsetti, çok önemli, olay bilirkişide. Şimdi, ben bahsetmişim, ocağa girmedim, girmediğim için yorumumu kendime göre yaparım, yanlışla olur doğru da olur. Şimdi, tamamen olayın sebebi -katılıyorum, yüzde 100 Aygün’e- bant yangınıdır. Çünkü bu kadar monoksit... Ki monoksit değildir başka gazlar da vardır onun içinde, tamamen olayın bu kadar büyük boyutlara ulaşmasının nedeni bant yangınıdır ama bandı ne yakmıştır? Bunun mutlaka incelenmesi lazım ama bant yangını, olayın bu kadar genişlemesinin ağırlıklı nedeni bant yangınıdır. Şunu söyleyebiliriz: Neden bant yandı, niye daha önce bir önlemler almadık, neden alev geciktirici yanmaz bantlar kullanmadık? Onları rahat rahat söyleyebiliriz ama bandı ne yaktı? Kesinlikle olay yeri incelenip ona göre karar verilmesi lazım.

Teşekkür ederim Ahmet Bey.

Necati Bey buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, burada, biz, bu kazayı ve diğer kazaları araştırarak bundan sonrasıyla ilgili iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin daha da fonksiyonel hâle getirilmesi için bir araştırma komisyonuyuz. Buradaki bilgiler, tabii, hep değerli. Tabii, bu kaza ifade edildiği gibi daha bilirkişi incelemesi vesaire de söz konusu olduğu için net olarak ortaya koymak zor ama, işte, biraz önce de ifade edildiği gibi, diğer kazalarda meydana gelen kusurlar, eksiklikler, alınmayan tedbirler nelerdir, bunları da genel olarak ortaya koymak lazım diye düşünüyorum.

Mesela 2010’da da bir araştırma komisyonu kurulmuş. Burada o araştırma komisyonun raporunda Soma’daki madenlerin yangın risklerinin fazla olduğu yazılmış mesela. O zaman dört sene önce ortaya konmuş bu Soma’daki madenlerdeki yangın riskinin yüksek olduğu. Bu kaza kızışmadan olmuştur veya olmamıştır. Sonuç itibarıyla Soma’daki madenlerde kızışma, yangın riski her zaman

fazla. Bunun için ne yapmak lazım? Ne bileyim, yani mevcut iş sağlığı, iş güvenliği, İş Kanunu'nda birtakım eksiklikler nelerdir? Yani metan gazlı ocaklar, işte, özellikle Zonguldak ve Soma'daki, yani bizim kömür ocaklarımız metan gazının yüksek olduğu ocaklar. İşte, bununla ilgili mesela TTK bir ihale yapmış, işte, bunun sondajı yapılmış, bu metanın boşaltılması için birtakım girişimlerde bulunulmuş. Yani bunlar yapılmadan o havzada bu kömür işletmelerinin açılmaması daha mı iyidir? Yani önce bunun yapıp sonra mı o işletmelerin açılması lazım. Bunları da yani tecrübeli olan insanların da hem çalışmış hem işte hocalarımızın da ortaya koymasında fayda var diye düşünüyorum ben.

Tabii, bunun dışında ifade ettiğim gibi kanun ve yönetmeliklerde... Yani ben de en başında söyledim, orada bize anlatılanlarda, Soma'da, işte, o bandın alev topu gibi geldiğinden bahsetti, o, olaya şahit olan kişiler. Dolayısıyla, bant da bir petrokimya türevi, yani petrol türevi bir malzemeden yapılmış olduğuna göre hem hidrokarbon hem de diğer kimyasalların da içinde bulunduğu bir malzeme olduğuna göre gerçekten normal kömürün çıkardığı karbonmonoksitten de zehirli orada maddeler var, elementler var. Onun için ben kendi yaşadığım bir şey, yani kendi oturduğum evin panosu yanmıştı, kablolar yandı, ben koridora çıkamadım. Yani o kadar zehirleyici duman çıkartıyor, simsiyah, kaldı ki -o on santim kalınlığı mı ne kadar kalınlığı bilmiyorum- o bandın genişliği bir buçuk metre civarında olan bir bandın, birlerce metrelik bandın yanmasıyla orada ne kadar kötü bir hava oluşacağı ortadadır. Şimdi, bu bantların güç tutuşur olması veya işte yanmaz özelliği olması bu yönetmeliklerde var mıdır? Böyle bir zorunluluk var mıdır?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Y.öktür.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Y.öktür. O zaman yoksa, bu bir eksikliktir, bunu bir kere dercetmek lazım, her şeyden önce. Yani burada kullanılan bantların güç tutuşur veya yanmaz olması noktasındaki oradaki eksikliği bir kere tespit etmemiz lazım Sayın Başkan. Yani bu bizim için önemli bir şey. Bir kere de daha önce de yaşanmış olması önemli.

Yani burada ana olarak öncelikle bu kazaların yaşanmaması için ne gibi tedbirler almamız lazım, bu tedbirlerdeki eksiklikler nelerdir, mevcut kanun ve yönetmeliklerde nelerdir? Bunu ortaya koymamız lazım. Yani tedbirleri, bunu, madde madde ortaya dökmemiz lazım. Kaza meydana geldikten sonra kazaların çeşidine göre, işte, grizu patlaması, efendim, yok, işte, kömür kızışması, degaj vesaire yani birçok riskleri olan bu madenlerdeki kazaların türlerine ve büyüklüklerine göre kaza anında neler yapmak lazım, kazadan sonra neler yapmak lazım veya bu kaza oluştuğunda bu insanları güvenli yerlere çekmek için o ocakta ne gibi yerler oluşturmak lazım. Yine yönetmeliklerde ve kanunda yoksa bunu da dercetmemiz lazım. Mesela ben basından izlerken Soma Madenciliğinin yetkilileri, işte, çıktılar, orada basın soruyor “Yaşam odası mecburiyeti yok.” diyor. Yani yaşam odası mecburiyeti yok ama İş Kanunu'nda da diyor ki: “İşveren her türlü tedbiri alır, işçi sağlığı için.”

Yani, şimdi, bu biraz önce yine Aygün Bey'in sunumunda şeyi çok önemli buldum. Mesela, 5 kişi orada havayla irtibatı olan bir yeri bulmuşlar. Bakın, öyle yaşam odası mecburiyeti yok ama o da bir yaşam odası benzeri bir yer herhâlde, değil mi, o havayla irtibatı olan bir yer. Yani orası belirli bir yer, oraya işçileri sevk edebilseydik veya ona benzer yerler olsaydı, demek ki çok faydalı bir iş yapılmış veya bundan sonrasıyla alakalı bu tür yerlerin olması için bir zorunluluk olması gerekir diye düşünüyorum.

Efendim, kaza olduktan sonra ifade ettiğim ne yapmak lazım? Mesela bu koordinasyonu Türkiye genelinde bir birimin, bir şekilde zincirleme şeklinde koordine etmesi noktasında... Çünkü bunu nereden söylüyorum, yine, Zonguldak'ta -FaiK Ahmet Bey'di değil mi?- yani mesela siz orada dediniz ki: “Koordinasyonda çok büyük sıkıntı vardı, biz oraya gittiğimizde.” Yani “Biz muhatap olacak kimseyi bulamadık.” dediniz. Dolayısıyla, elbette paniğin içerisinde mutlaka bu tür şeyler olabilir deniyor ama üstelik siz gittiğinizde epeyce bir saat geçmiş. Yani bir de bu kazadan sonraki en kritik dönem benim gördüğüm kadarıyla, işte, maskelerin belirli sürelerinden dolayı iki saat, yani kazadan sonraki iki saat kritik saatler. İki saatten sonra zaten ancak işte bir hava bulan veya hava olan yerlere ulaşabilenleri ancak kurtarmak için bir şeyler yapabilirsiniz. Onun dışında o iki saatlik süre içerisinde maske kullananlara bir şekilde ulaşılabilir vesaire.

Yani, dolayısıyla, Zonguldak'tan o ekiplerin gittiği saatte bütün o koordinasyonun zaten sağlanmış olması lazımdı. Mesela AFAD'a bilgi 16.30'da gitmiş, kaza 14.45'te gerçekleşmiş zannediyorum aldığımız bilgilere göre. Yani bir saat kırk beş dakika sonra bilgi gidiyor. Bu doğru bir şey midir? Yani herhangi bir madende bir kaza olduğu zaman büyük veya küçük, bunun hemen anında AFAD'a bildirilmesi gerekir mi, gerekmez mi, bunu da burada ifade etmekte fayda var diye düşünüyorum. İşte, burada en basitinden gördüğümüz, aslında bunun olmazsa olmazlardan bir tanesi bugüne kadar yapılmış olması gereken maskelerin, karbonmonoksit değil de oksijen maskesi olması noktasındaki yine zorunluluğunun kesin olduğudur. Öyle değil mi? Buna herkesin katılması gerekir. Yani o karbonmonoksit maskesi, işte, bir sürü, hep konuşuldu, oksijenin yüzde 18'in altında olduğu durumlarda zaten kullanılmıyor. İşte, oksijen maskesi olması kesinlikle şart bunu da yine yönetmelik veya neyse, diğer yerlere koymak lazım.

Yine, bu kazalar esnasında, işte tahlisiye ekipleri, özellikle Zonguldak'ta gördük ki iyi eğitiliyorlar yani işlerini iyi bilen insanlar tarafından oluşmuşlar, Türkiye genelinde eğitimler veriyorlar. Ama mesela madenlerde, ocaklarda şunlar yapılıyor mu: Yani, herhangi bir kaza senaryosuyla birlikte yılda kaç defa maden boşaltılıyor yani böyle bir zorunluluk var mı? Yani, belki bazı yerlerde yapılıyor olabilir ama bu zorunluluk hâline getirilmesi lazım. Yani, bana göre yılda en az iki defa bir senaryoyla birlikte, işte şurada çıkan yangın, patlama vesaire neyse, o konuyla ilgili o senaryo çerçevesinde bir tatbikat yapılması lazım ki bir kaza oluştuğu zaman, orada çalışanların bununla ilgili nasıl hareket edebileceğinin en azından kafalarının bir kenarında yer alması lazım diye düşünüyorum.

Yani, son olarak şunu söyleyeyim yani soruyla bitirelim: Soma'daki kazada, tamam yani gerçekten bilirdi ki, şu bu inceleniyor ama Soma'daki arkadaşlar veya oraya giren arkadaşlar ne düşünüyorlar, kendi düşünceleri neler yani neden kaynaklandı? Ve geçmişte gerçekten sık sık bu yangınlar oluyor muydu, kıyımlar oluyor muydu o Eynez'deki ocakta?

Bir de bu bant veya işte -yanmaz özelliği zaten yok da- güç tutuşurluk noktasında bir şey var mıydı? Yani, güç tutuşurluk yanmayı engelleyici bir şey değildir yani sonuç itibarıyla belli bir ısının üzerinde o da engel olamaz ama yine de o bandın böyle bir özelliği var mıydı, ben bunları merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, söz isteyen arkadaşlarımızın çokluğu nedeniyle...

Faysal Bey'e söz vereyim, daha sonra Erkan Bey'e.

Faysal Bey, buyurun.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şirnak) – Şimdi, madencilikte kalitesini, standardını geliştirmiş ülkelerde şöyle bir şiar var, biz bunu geçen hafta yurt dışından gelen kimi uzmanlardan da dinledik: Yani, her türlü kaza önlenabilir, her türlü ama her türlü kazanın önüne geçilebilir tedbirlerle ama biz şimdi aslında 300 insanın yaşamını yitirdiği bir felaketten, faciadan söz ediyoruz. Şimdi, buradaki arkadaşlarımızın bir kısmı bizzat söz konusu alanda daha önce yıllarca çalışmış, en azından deneyimli arkadaşlar, bir kısmı da olaya hemen müdahale etmiş arkadaşlar.

Biz bu toplantıdan açıkçası bu olayın nedenine ilişkin ya da olay çıktıktan sonra bu felaketin boyutlarına ilişkin en azından biraz aydınlanmış bir şekilde gitmeyi, ayrılmayı düşünüyorduk ama şu ana kadar açıkçası öyle bir şey yok. Mesela, Aygün Bey şey dedi: "Yani, hâlâ anlamış değiliz."

Şimdi, biz orada işçileri dinledik, görgü tanıklarını dinledik, bir yere kadar bizde bir şey oluştu. Yani, şimdi siz de orada bayağı uzmansınız. Bence hâlâ siz de kimi kaygıları taşımaya devam ediyorsunuz. Yani, siz de onların arasında olabiliydiniz. Ortaya çıkmış kimi hususlar var. Mesela, orada patlamanın olduğu yerde günler öncesinden sıcaklığın arttığı, oradaki işçilerin bunu hissettiği gibi -siz orada çalışmıyorsunuz, onu bilemezsiniz- benzeri şeyler söyleniyordu. Bu şekilde biz fazla yararlanamayacağız yani biraz daha aslında yardımcı olunması gerekiyordu. Ya da mesela arkadaş da bunun bir başarı olduğunu belirtti. Neresi başarı? Yani, biz büyük bir felaketten söz ediyoruz. Ya da Necati Bey sordu "En son ne zaman tatbikat yapıldı orada?" diye, yapıldı mı hiç, benzeri bir senaryo üzerinden hareket edildi mi? Bu konularda biraz daha yardımcı olursanız seviniriz yani en azından hep birlikte belki iyi bir iş yapmış oluruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Üyelerimizin sorularına cevap verin, ondan iki üyemize de söz vereceğim.

Mesut Bey, buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Eynez'le ilgili size şunu söyleyebilirim: Olayın çıkış nedeni nedir? Belli noktaya kadar tamam, belli noktadan sonrası yok. Niye yok? Soru işaretleri var. Bilirkişilerle birlikte biz de oraya gideceğiz, olayın nereden kaynaklandığını... Kömür yangını olması diye bir ihtimal yok şu durumda. "Neden dolayı?" dersanız, o bölge tamamen taş içerisinde, taşın yanma özelliği yok.

BAŞKAN – Galeri tamamen taşta mı sürülmüş?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Taşta, olayın olduğu bölge tamamen taşta.

Başka tetikleyen ne vardır? Göçük patlaması mıdır?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O nasıl bir şeydir "göçük patlaması" deyince ne geliyor aklımıza?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Özgür Bey, göçükte yer üstünde tasvanlar var, zaman içerisinde panoyu kapatıyorsunuz, rekup kaçamak dediğimiz kısımlar, arkasını külle dolduruyorsunuz. Ne yapıyor? Burada kömürün tamamını alamadığınız zaman bir kısmı göçükte kalıyor. Havayla birlikte temasa geçerek, ısınarak aşağıdan tetikleyen başka bir şey olup da onunla birlikte çıkmış olabilir, metan da parlamış olabilir; patlama değil bakın, parlamış da olabilir, bunların hepsi ihtimaldir.

Metanın ısısızaştırılmasıyla ilgili Eynez bölgesinde çalışma yapılmıştır, bu çalışmalar TKİ tarafından tutanak altına da alınmıştır. Orada gazsızlaştırma devam etmektedir. O bölgede daha önce çalışılan panoda metan yüzde 1'in altına düşmüştü, oksijen değerleri de binde 3 civarındadır.

Bunları sizin gibi biz de çok merak ediyoruz. Sonucu çok acı oldu, çok üzücü, onu tarif etmek zaten mümkün değil. Oradaki kardeşlerimizin hepsiyle bire bir çalıştım ben, yüzde 90'ını tanıyorum o arkadaşların. Bunun sebebini aydınlatmak hepimizin boynunun borcu.

İş Güvenliği Kanunu ülkemiz adına, uzmanlık adına bir adımdır ama eksik kalmıştır, eksik yönleri çoktur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O eksik yönleri söylesenize bize. Yani, aslında hepinizden onu bekliyoruz. Yani, neden olduğuyla ilgili, bir de bundan sonra olmaması veya ne eksiklik var, ne görüyorsunuz, onları söyleyin ki onlar girecek Komisyonun raporuna.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Eksiklikler...

Bir tanesi: Bir defa, kömür madenciliği işletmesinde oksijen maskesi zorunlu olması gerekiyor.

İkincisi: Bir yönetmelik çıkıyor... En basit örnek vereyim ben size: Acil Durum Yönetmeliği; tehlikeli işlerde bir yıl, az tehlikelilerde iki yıl, daha az tehlikelilerde üç yılda bir yenilenmesi gerekiyor, tatbikatlar da bu sürelerdedir.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Neyin yenilenmesi gerekiyor?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Acil durum tatbikatları vardır Faysal Bey.

BAŞKAN – Senaryolar yani Necati Bey'in söylemiş olduğu senaryolar.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Yılda birdir ve bu da tüm işletmeler tarafından yapılıyor.

Yangın eğitimi, yer üstü personeline...

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – O yapıldı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Yapıldı.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ne zaman yapıldı en son?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Mart-nisan ayı gibiydi Faysal Bey. Bunların tutanaklarının hepsi savcılığa verildi Faysal Bey, bunların hepsi savcılıkta.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Beş senedir orada hiç tatbikat görmedim.” diyor işçiler.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Tatbikatın hepsini bir arada yapma diye bir imkânınız var mıdır? Vardır. Nasıl yapıyorsunuz? Örnek veriyorum: Bir tatbikat bacada da yapabilirsiniz. Bacada yangın çıktı mı ekibin ne yapacağıyla ilgili tatbikatı burada da yaparsınız, tatbikat illa “Ana yolda çıktı, hadi bu işi yapalım.” demek değildir. Bacada da yapabilirsiniz, pano pano da yapabilirsiniz, vardiya vardiya da yapabilirsiniz, bunun bir kriteri yoktur “Şöyle olacaktır.” diye bir kriteri de yoktur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama işçi diyor ki: “Beş yıldır hiç tatbikat görmedik.”

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Ben size örnek vereyim: İşçi arkadaşların maske tartımı yapılmadı. Maske tartımı yapıp yapılmadığını oradaki bu işlerden sorumlu arkadaş var... Biz vardiya usulü çalışıyoruz. İnsanların maskesi kendisine zimmettidir, onlar alınır, ağırlıkları ve basınç testleri yapıldıktan sonra tekrar yerlerine konulur, o arkadaşın hiç haberi bile olmayabilir.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bantla ilgili...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Bandın kesinlikle yanmaz bant olması da gerekiyor, doğrudur da; alevin ileriye doğru ilerlememesi gerekiyor, o da doğrudur, bunların kömür madenciliği yapan işletmelerde tamamen olması gerekiyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Peki, mevcut değil miydi?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Değildi, yanmaz bant değildi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu an, yeniden üretime geçmeyi bekleyen Işıklar'da karbonmonoksit maskesi mi var, oksijen maskesi mi var?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Şu anda karbonmonoksit maskesi var, oksijen maskesi de alım aşamasında.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Alev ilerlemeyecek bant mı var, yanan bant gibi bant mı var?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Normal bant var Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yine, aynı, yanabilecek türden bant mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Yanabilecek türden bant.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Aygün Bey, bir şeyler ilave edecek misiniz?

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Faysal Bey bir şey söyledi.

Şimdi, gerçekten de bu konuda yani bunun nedenini gerçekten de bilmiyoruz çünkü çok fazla parametre var. Şimdi, bir şeyi yanlış yönlendirmek de çok kötü bir şey. Onun için, ondan kaçınmak için, hatta bu ifademi güçlendirmek için demin dedim, yani eğer Soma Kömürdeki yetkili arkadaşlar ufacak bir bilgi kırıntısı dahi biliyorlarsa mutlaka dökmeleri lazım. Ama tabii ki bu ocak açılacaktır ve incelenecektir, asıl şey ondan sonradır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Erkan Bey'e söz vereceğim, daha sonra da Şebnem Hocama.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Mesut Bey bir şey söyleyecek herhâlde.

BAŞKAN – Pardon.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Ben bir ilave yapmak istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN - Buyurun Mesut Bey.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Birincisi, şunu söyleyeceğim: Ben çok detaylı anlatmadım. En son 2 tane cenaze kalmıştı, en son cenaze. Ahmet Bey biliyor. Ben bizzat kendim ci haz takıp girdim, o 2 cenazeyi çıkarttık. Biz 3 tane biliyorduk ilk baştan, yani o şekilde idi ancak biz o aşağıdayken 2 cenazeyi bulduk.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Benim sorumun da cevabı oluyor.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Evet, onu da cevaplayacağım izin verirseniz.

O 2 cenazeyi bulduk. 3'üncü cenazeyi –haberimiz yoktu daha, biz 3 olarak biliyoruz sayıyı- ararken o yangınlı bölgeye ben santimetre santimetre baktım. Orası bir defa, birincisi, taş, komple taşın içerisinde yani kömürün yanması diye bir şey yok. İkinci olay, Soma bölgesinin kömürü zaten oksidasyon sonucu kızışıyor. Hatta çoğu zaman kamyonun üzerinde giderken açık işletmede dahi, stokta dahi kömür yanabiliyor. Yani bu, yer altında doğal bir şey ama oranın... Eynaz ocağında kızışma olabilir, ısınma, zaten bu kaçınılmaz, olabiliyor yani, ısı artışı olabilir ama bu, yangınla, yangın olan yerle hiçbir alakası yok. Bir defa bunu bir ayırmak lazım yani. Çok bilgi kirliliği oldu, çok yani, değişik şeylerden... Birçok insanda belki anlatma, ifade etmeye ben bile yani insan çekiniyor, şey yapıyor. Ama orası bir defa taş içerisinde olan bir yer...

BAŞKAN – Mesut, bildiğini burada bizimle çok rahatlıkla Türkiye Büyük Millet Meclisiyle paylaşacaksın, kayıtlara girecek.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Tabii ki paylaşırım.

BAŞKAN – Çünkü burada 301 insan var, yetim kalan çocuklar var, aileler var.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Evet, hepsi bizim arkadaşımız, biz de orada çalışıyorduk.

BAŞKAN – Hepsinin vebalini biz Komisyon olarak üstlendik, o yüzden çok açık seçik, net bir şekilde, süre kısıtlaması da yok, rahatlıkla konuşabilirsin bizimle.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Tabii Başkanım.

Başkanım, orası bir defa taş, taşın içerisinde olan bir yer. Burada bir şey var ama ben de bilmiyorum. Yani orada kamalar zaten ağaç tahkimat değil, demir tahkimat, aralarında kamalar var, tahtalar. Yer altına girdiniz, gördünüz. Onlar yanmış ve o kavlak tabir ettiğimiz taşlar düşmüş. Biz hatta orada belki birisi vardır diye aradık falan, baktık. Elektrik kabloları ve bant yanmış orada. Yoksa bir kömür yangını falan yok. Ali Bey'in de dediği gibi, belki tasmandan dolayı yukarıdan bir şeyler olabilir ama bu da işte Komisyonla yapılacak bir şey. Bizim orada amacımız sadece kurtarma olduğu için, sadece insanları aramak olduğu için ama yani kesinlikle o yanan bölge, o bölge komple kömür değil yani taş, tamamen taş. Bu bir.

İkincisi, Sayın Vekilim, başarıdır. Ben başarıyı belki yanlış... Asla ben bunu başarı diye şey yapmadım. Biz burada tahlisiye ekiplerinin koordinasyonu konusunda ve orada biz çok memnum olduk mesela UMKE'nin, AFAD'ın bize orada gelip birlikte... Ben bunu

kastettim başarı derken yani yanlış anlamayın. Orada tabii ki yani, biz hâlâ onun şeyindeyiz, büyük bir travma yaşadık, hâlâ kendimizde değiliz. Bunu şey yapacağım.

Öneri diyorsunuz, ben bir iki tane temel öneri sunacağım. Birincisi: Ali Beylerin, Haydar Beylerin, Ahmet Beylerin dediği gibi, öncelikle yanmaz malzeme, sadece bant değil, elektrik kablo su da dâhil buna, fan bezleri de dâhil yer altında bu mecbur tutulsun. Bu bir.

İkincisi: Sizin ifade ettiğiniz gibi, oksijen maskesi mecbur tutulsun, karbonmonoksit maskesi değil. Çünkü -Sayın Vekilim de söyledi- o yandığı zaman petrokimya ürünü o maskeler o gün fabrikadan gelse bile hiçbir faydası olmayacak çünkü birçok farklı gaz çıkıyor. Oksijen maskesi olsaydı o da süreli, kırk beş dakika, iki saat değil onların süresi de yani şimdi. Ama oksijen maskesi çok iyi bir tespit.

Bunun haricinde iş güvenliği uzmanlığı. Ben iş güvenliği uzmanı değilim, ben yirmi iki, yirmi üç yıl yer altında çalıştım, tecrübem var. Ben maden teknikeriyim, teknikerim ben, mühendis değilim. İş Güvenliği Uzmanlığı Yasası çıktı. Gidiyor, kimya bölümü mezunu adam iş güvenliği uzmanı oluyor ama yıllarca tecrübe sahibi olan bir tekniker veya bu işte... Olamıyoruz biz. Ben şimdi Atatürk Üniversitesinde uzaktan eğitimle iş güvenliği okuyorum. Bitirip ondan sonra tekrar sınava gireceğim. Bunda bir düzenlemeye gidilebilir. İş güvenliği uzmanlarının iş yerinde maaş almaması lazım benim kanaatimce. Devlet bir havuz oluştursun. İş güvenliği uzmanı, A sınıfı uzman, B sınıfı uzman...

BAŞKAN – Çok güzel. Teşekkür ederim sağ ol. Bu tür somut önerilere ihtiyacımız var Mesut, devam.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – A sınıfı, B sınıfı uzman ama patrondan yani işverenden para alıyor. Yani ne yapabilir? Teknik nezaretçi. Teknik nezaretçi iş yerinden maaş alıyor. Adam nasıl... Benim 2 tane çocuğum var şu anda, ben şu anda iş güvenliği uzmanı olsam işimi kaybetmek istemem, ben çocuğumu nasıl okutacağım, nasıl ihtiyacını karşılayacağım, işten atılsam ne yapacağım? Bunu çözelim.

Bunun haricinde bir önerim daha var: Endüstri meslek liselerinde -daha önce Kütahya'da vardı, maden bölümü vardı- bir sürü bölüm açılıyor. Türkiye'de şu anda madencilik son on yılda epey ilerledi ve ilerleyecek de, maden yataklarımız çok fazla. Endüstri meslek liselerinde maden bölümü açılın, Soma'da, Kütahya'da, maden bölgelerinin olduğu Trakya'da, Keşan'da, Zonguldak'ta maden bölümü açılın, endüstri meslek lisesinden madenci yetiştirelim. Yani çok daha faydalı, çok daha şey olacak. Biz alımlarda da, iş yeri alımlarında da oradan aldığımız eleman zaten bu işin dört yıl lisesinde okumuş olacak. Meslek yüksekokulları... Maden bölümü Soma'da var, Zonguldak'ta var, maden bölgelerinde var ama bunlarında alt kadrodan gelmesi, yani endüstri meslek lisesi çıkışlı olmaları bence çok daha uygun olur.

Bir de bir şey daha arz edeceğim: İş güvenliği malzemeleri, karbonmonoksit maskeleri, bunları biz dışarıdan ithal ediyoruz. Oksijen maskesi, diğer malzemeler, bunların KDV'sini devlet sıfırlasın, bunu sübvansesin yani. Çünkü çok büyük maliyetler tutuyor. Ben bunu Bursa Kemalpaşa'daki o olayda -Sayın Bakanımız da oradaydı- o zaman da ifade etmiştim yani "Görüşleriniz ne?" gibi diye... O zaman da söylemiştim.

BAŞKAN – Orada Mustafakemalpaşa'da çalıştın mı o grizu patlamasının olduğu yerde?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Biz kurtarma ekibi olarak gittik.

BAŞKAN – Tamam.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Ali Bey, ben, Akın Bey kurtarma ekibi olarak gitmiştik. O şekilde orada bulunduk.

O zaman da arz etmiştim, bu iş güvenliği malzemeleri, madencilikte kullanılan iş güvenliği malzemelerinin KDV'si sıfırlansın ya da çok cüzi bir şey olsun yani. Çünkü işverene çok büyük külfet getiriyor bu. Bakın şimdi, 6 bin kişi çalışıyor, 6 bin tane oksijen maskesi almanız gerekiyor. 1 tane maske 1 milyar küsur.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 400 euro.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Yani çok büyük maliyetler bunlar. Devlet bir şekilde... Yani burada herkes taşın altına elini koymalı o zaman yani. Bence de daha kapsamlı, köklü çözümler olmalı diyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kaç yıl süresi var onun?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Efendim?

BAŞKAN – Yok, raf ömürleri ne kadar, beş yıl süreyle mi, hiç kullanılmadan?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – On yıl raf ömrü var, beş yıl kullanım ömrü var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Beş yılda 400 euro çok değil.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Ama efendim, bu maske, şimdi, bir işletmede, sizde 5 bin kişi çalışıyor. 5 bin kişi artı bunlar devamlı şey yapıyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Beş yılda bir değişiyor.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Firmaya göre de değişiyor, üç yıl olanlar da var kullanım süresi.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Üç yıl olsun, ne fark eder?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – O zaman indirmeyin efendim KDV'yi. Ne diyeyim yani o zaman?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, hayır, KDV falan indirilsin ama ben...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çıkardığınız kömürün başına 10 kuruşla o işletmedeki bütün oksijen maskeleri yenilenebiliyor ki bir senelik kazandığınız kömürün, beş sene dersene sadece 2 kuruşla, yani 1 milyon ton anlaştığı hâlde 3,5 milyon ton fazladan çıkardığı kömürü de hesaba katmıyoruz. Sadece rödovans anlaşmasıyla yaptığında beş yıl boyunca çıkaracağı kömürün 2 kuruşu sadece bütün maskeleri yeniliyor. Yani siz devletten istiyorsunuz da...

BAŞKAN – Şimdi, iş sağlığı ve güvenliği malzemelerinde teşvik önerimiz var bizim, arkadaşlarımız çalışmalar içerisinde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Onu yazdık da yani bu kadar şey düşünmeyin yani.

BAŞKAN – Rapor yazarken onları görüşeceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Alp Gürkan'a deyin ki sadece 2 kuruş kömür başına masraf etseydik arkadaşlarımızın hepsinin oksijen maskesi olurdu. TTK'da var, devlet oksijen maskesini vermiş. İmbat kazadan sonra dönmüş "Alıyoruz." diyor. Yani devlet 8'i, 18'i düşünseydi eyvallah, biz de önereceğiz ama patron rödovans anlaşması için sadece 2 kuruş az kâr etseydi herkesin oksijen maskesi oluyordu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Erkan Bey, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk sunumu kim yapmıştı?

BAŞKAN – Bekir Bey, AFAD İl Müdürü.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – AFAD olarak değil mi?

Bekir Bey, dediniz ki: "Saat 16.30'da olay bildirildi." Doğru mudur?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Doğrudur.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Doğrudur.

Şimdi, Ali Haydar kardeşimiz de iş güvenliği uzmanı. Siz de dediniz ki 15.00'te haber geldi. Doğru mu?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Doğrudur.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani iş güvenliğine haberin geliş saati 15.00, AFAD'a haberin geliş 16.30, Erkan Akçay'ın Ankara'da haber alma şeyi de 15.45 civarı.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Sayın Vekilim, burada bir düzeltme yapayım, 112'den aldık biz haberi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Önemli değil, durum tespiti yapıyoruz, siz hiç üzerinize alınmayın Bekir Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Erkan Bey sizi arasaymış kırk beş dakika önce haberinizi olurmuş.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, ben erken haber verebilirdim.

Şimdi, 18.15'te olay yerine varılıyor. Şimdi, en geç 16.30, 16.45 civarında Meclis grup başkan vekillerinin tamamı bu olayı gündeme getirdi. Zaten, olayı haber alır almaz ben de Grup Başkan Vekilimiz Sayın Halaçoğlu'na da ilettim çünkü Soma'dan bana bu olayı haber veren arkadaşlar yıllarca ömrünü madencilikte vermiş insanlar ve ilettikleri de çok büyük, vahim bir kazanın yaşanma ihtimalinin çok yüksek olduğu ve kendilerinin de yolda, intikal etmişler zaten. Yani, bu haberleşme, intikal etme, ilgililerin, görevlilerin saatini bir durum tespiti yapmak bakımından dile getirdim.

Sizin sunumunuzda dikkat çekici bir husus daha Bekir Bey, orada işe yardımı yapan, işe yapan kurumları sayıyorsunuz, Ankara Büyükşehir Belediyesi var, İzmir Büyükşehir Belediyesi galiba, Manisa Büyükşehir Belediyesi de on gün-on beş gün süreyle kendisi yemekti, çorbaydı, birtakım imkânlarını da anında seferber etti. Saat 16.00, 16.15 gibi Belediye Başkanımız da zaten yoldaydı.

Yani, Belediye Başkanının intikal edişi de AFAD'dan da önce. Bunu da parantez itibarıyla ifade edeyim. Orada görünmeyen Soma Belediyesiydi, belki ben görmemiş olabilirim. Bu parantezi kapatıyorum.

Şimdi, Bahtiyar Hocam ile Şebnem Hocamın dikkatlerine sunarak sorumu Sayın Aygün Ekici Beyefendi'ye, İş Güvenliği Uzmanımız Ali Haydar Sakik Beyefendi'ye bir soru yöneltmek istiyorum yani merak ettiğim bir husus bu.

Şimdi, bant konusunun önemli olduğu anlaşılıyor ve gündeme de geldi, olayın olduğu işte o trafo hikâyesinin sona erdiğinden itibaren olayın üçüncü günü falan bu bant konusu gündeme geldi ve bizzat madende o olayı yaşayan ve gören görgü tanıklarından da benim dinlediğim -ki konuştuklarım da ustabaşı, başçavuş gibi insanlar- bantların bir alev topu şeklinde o galerilerden geldiği şeklindeydi. Şimdi, sizin İmbat'ı gezerken bir şey dikkatimi çekti ve sordum oradaki mühendis arkadaşlara da. Şimdi, o bantların altında makaralar var değil mi makara deniyormuş onlara? "Bir arıza anında ne oluyor bu?" dedim. "Durur, geri dönmez, frenlidir." dedi. Fakat, sonradan öğrendiğime -tespit ettiğime diyemiyorum, tespit etmemiz fiilen imkânsız- Soma Eynez ocağındaki bantlardaki bu makaraların frenli olmadığı, o yüzden alev alınca da bütün galerilere süratle bu yangının sirayet ettiği, makaralarının frenli olmayışının da bunda etken olduğu ifade ediliyor. Bu konudaki görüşünüzü ben almak isterim. Birinci sorum bu. Bunu, tabii, hem Aygün Bey hem İş Güvenliği Uzmanı Ali Haydar Bey de cevaplayabilir.

Şimdi, İş Güvenliği Uzmanı Ali Haydar Bey'den öğrenmek istediğim bu. Tutanakta bahsettiğiniz hususu... O isnat edilen şey, tabii biz komisyon olarak, milletvekilleri olarak, şunu biliniz ki kesinlikle ön yargılı değiliz yani o konuda bir ön yargımız yok fakat vahim bir iddia var ortada. Bunun bir muhatabı olarak sizin bize söyleyecekleriniz fevkalade de önemli.

Şimdi, tutanakta ne yazdığını da eğer Sayın Başkan... Bir sakıncası da olmayabilir, Başkanlığımıza da tutanağın bir örneği intikal ederse sevinirim. Sizin, Eynez'de Soma Kömür AŞ'de iş güvenliği malzemeleri nasıl, kalitesi, nereden alınıyor, kim temin ediyor bununla ilgili sizin tespitleriniz var mı? Ondan sonra, yöneticilere, işveren firma yöneticilerine bu konuda iş güvenliğine ilişkin bugüne kadar görev yaptığınız süre içerisindeki diyaloglarınız nasıl oldu? Prosedürünüz nedir? Tespitleriniz, tutanaklarınız, raporlarınız oldu mu, öngörüleriniz, uyarılarınız oldu mu? Bunu da ben öğrenmek istiyorum. Diğer hususları da tabii... Soracak, söylenecek çok şey var ama yeri geldikçe artık Sayın Başkan, şimdilik bunları ifade ediyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Erkan Bey.

Şebnem Hocamın herhâlde... Siz miydiniz söz isteyen?

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Teşekkür ederim.

Ben, öncelikle, gerçekten bu acıyı sizlerle paylaştığımı belirtmek isterim yani olayın olduğu andan itibaren. O ocakta da geçmişte, TKİ zamanında araştırma yapmış biri olarak hâlâ yüreğim yanıyor gerçekten. Bu hâlde buraya gelmemi de çok fazla eleştiren var ama çok önemli olduğu için geliyorum.

Şimdi, ben şu konuları sormak istiyorum: Bekir Bey, siz de biliyorsunuz, bir afet yönetiminin en temel kriterlerinden bir tanesi şeffaflıktır.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Evet.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Şimdi, biz yirmi dört saat boyunca –ben olayı dakika dakika takip eden biriyim, medyadan takip ettim- biz bu kazanın trafo yangını olduğunu zannettik. Neden yirmi dört saat önce bu yangının bant yangını olduğunu öğrenemedik merak ediyorum. Siz, ilk etapta 400 metre ekiplerinizin giderek 54 ölü ve 17 yaralı çıkardığını söylediniz. Ekiplerinizin hangi ekipmanları vardı, ekipleriniz hangi ekipmanla bu ocağa indi? Bu çok önemli.

Benim medyadan edindiğim izlenim, AFAD'ın buradaki müdahalesinin bir doğal afet müdahalesi gibi olması dolayısıyla buranın da bir doğal afet bölgesi gibi algılanarak buraya çok fazla malzeme götürülmesi. Şimdi, burada yerel yönetimlerin –yani ben Soma'yı, Kırkağaç'ı bizzat ziyaret ettim- bu tür yardım kapasitelerinde bir düşüş yok, doğal afetlerde olur bu. Şimdi, dolayısıyla yani neden bu kadar fazla, gereksiz yardım oldu? Bana sorarsanız gereksiz. Mesela şunu merak ediyorum: Gelen oyuncakların, gelen giysilerin ne kadarı kullanılmıştı? Bunlar depolarda çünkü o kadar fazla var ki depo kurmuşsunuz, bunun da bir maliyeti var. Bunları öğrenmek istiyorum, sadece merak ediyorum ben. Bu malzemeler dağıtılamazsa ne olacak? Bunu merak ediyorum, size sorularım bunlar.

Faik Bey'e şunu sormak istiyorum: Sizce, olayın yönetimiyle yani krizin yönetimiyle ilgili ne tür bir problem vardı? Yani, kaosu olduğunu söylediniz ama yani kaos nasıl yönetilirdi, daha organize bir şekilde bu kurtarma çalışmaları nasıl yapılabilirdi? Bunu merak ediyorum.

Ali Haydar Bey, size de şeyi sormak istiyorum: Bu ocağı "t" zamanında durdursak ve tamamen boşaltsak ne kadar zamanda boşaltabiliriz yani 787 kişiyi ocaktan ne kadar zamanda çıkarabiliriz yaklaşık? Bunu sormak istiyorum.

Bir de ben şunu merak ediyorum: Ben sahada yaptığım ziyaretlerde, ocakta daha önce çalışanlar, arama kurtarmada görev alan çavuşlarla bizzat görüşmüştüm yani direkt kendi imkânlarıyla gidip görüşmüştüm ve olay bana şu şekilde anlatıldı: Bu galerinin yani yangın başladığı yerde bir patlatma yapılıyor. Bu patlatma, bir iddiaya göre galeri kesitinin genişletilmesi, bir iddiaya göre taban taraması için yapılıyor ve bu patlatmanın sarsıntısıyla tavandaki, daha önce eski galerilerden kalan ve kendiliğinden yanmaya başlayan...

BAŞKAN – Şebnem Hocam, toparlayabilir miyiz, en son Bahtiyar Hocama da vereceğim çünkü bugün Meclis de kapanmış, toplantımızı kapatalım istiyorum.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Tamam peki.

Burada bir ikilem var; bir taraftan diyoruz ki “Önlem alalım.” ama öte taraftan da diyoruz ki “Kazayı bilmiyoruz.” Evet bilmiyoruz ama böyle bir iddia var, bir iddia da burada bir metan patlaması olduğu. Sizce bu iddialardan hangilerinin olma olasılığı yüksek, ben onu soruyorum.

Bir de şunu merak ediyorum: Ocağa inen tahlisiyecilerin ölçümlerinde metan var mıydı? Metan var mıydı? Ne kadar ölçüldü?

Son olarak da biz şu konuda hiçbir bilgi almadık, Barış Bey’den onu rica ediyorum; ne tür yaralanmalar vardı, ne kadar zamanda tedavi edildiler ve bunların ne kadarı ağırdı?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bahtiyar Bey, buyurun.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Efendim, ben de teşekkür ederim.

Gerçekten de hepimizin yüzünden okunuyor yaşadığımız travma. Ben öncelikle hani “Galeride kömür yok.” savından başlamak istiyorum. Burası daha önceden keson betona alınmış bir galeri ve park zamanında açılmış ve daha sonra taranmış, dolayısıyla betona alınmasının gerekçesi de orada yer yer kömür kesildiğinin söylendiği şeklinde.

Ayrıca, tanıkların ifadesinde de tavandan tarama sırasında kömür boşalması olduğu ve oranın domuz damıyla doldurulduğu şeklinde. Dolayısıyla yangının başladığı yeri tam olarak zaten tespit etmemiz mümkün olmayacak havanın bir bir tarafa bir bir tarafa gitmesi nedeniyle. Orada kömür olmadığının tam olarak açıklığa kavuşturulması lazım doğal olarak, siz daha iyi biliyorsunuz, birincisi bu.

İkincisi; bu nefeslikten bahsediyoruz, hani 5 kişinin kurtulduğu nefeslik. Bu nefesliğin ağzının kapalı olduğunu söylediler bana, oysa o nefeslik aslında ikinci bir hava giriş yeri olarak kullanılıp, S panosunun havalandırılmasında çok rahat kullanılabilirdi. O nefeslik çok iyi bildiğim bir yer çünkü orayı ben sürmüştüm yani çok yakından bildiğim bir şey. Ama pasanın altında kaldığını söylemişlerdi. Pasanın arasından sızan bir hava mıdır emilince yoksa orası açık mıdır hâlâ onu öğrenmek istiyorum.

Bir de cenazelerin ağızlarında ve burunlarında, kulaklarında kanama olup olmadığını özellikle Ahmet Bey’den ve sizlerden öğrenmek istiyorum çünkü hidrokarbon zehirlenmesini gösteriyor.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Vardı, vardı, hepsi vardı; gözlerinde, kulaklarında, burunlarında vardı.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ F. AHMET SARIALIOĞLU – Hemen cevap vereyim: Yanılmıyorsa 6-7 tanesinde fazla olmasa da yanık vardı, diğerlerinin çoğunluğu, sonra çıkanların tamamen zehirlenme ve boğulmaydı. Evet, gözde kızarma, burun kenarında kan ve ağızda kanlar vardı.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Ama o karbonmonoksit zehirlenmesi midir? Diğer o zaman halojen gazların zehirlenmesi.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Karbonmonoksit o şekilde zehirlemez yani.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Değil yani, halojen gazlar onlar, klor.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. BAHTİYAR ÜNVER – Hidrokorbanlar mı?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Özgür Bey’e de söz verip, en sonunda cevapları alalım ve bugünkü toplantımızı da böyle sonlandıralım.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çok teşekkür ederim.

Aynı acıları ve aynı temennileri paylaştığımızı ifade ederek başlayalım.

Öncelikle, bugüne kadar farklı olduğunu düşündüğümüz ama netleşmeyen bir konuyu AFAD Başkanımız netleştirdi herhâlde ve üstünden konuşalım. 486 artı 301 eşittir 787'yi biliyorduk biz ama itirazlara ilave 93 ve 5 tane de istisna toplam 584 yaralı artı 301 yani 885 kişiden bahsediyoruz aslında. Yani AFAD'ın ilk ilan ettiği liste 486 artı 301 idi; 301 kayıp, 486 da yaralı kurtulan ama İnternet'te revize edilmedi ama birçok kişi bize de başvurdu, size başvurdu yönlendirdik, onlar yardım aldı ve şu anda yaralı kurtulanlar listesi 584, 301 kayıp, 885 kişiden bahsediyoruz. Öyle değil mi? Yani onu bir bilelim. Çünkü öbür türlü aynı rakamları devamlı tekrar ediyoruz biz, hiç olmazsa raporumuza bu şekliyle...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Siz açıklayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet dedi ama o zaman rapora koymak üzere AFAD'tan şeyi talep edelim.

BAŞKAN – Özgür Bey'in sorusu bitsin arkadaşlarımız açıklayacaklar.

Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O zaman AFAD'tan şunu talep edelim. 301'lik listede şu ana kadar bir değişiklik yok ama 486'lık ilan edilen liste yerine bize 584'lük son hâlini yollasınlar ki Komisyon raporumuza bunu ilave edelim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şöyle ilave edelim o listeye: Adı soyadı, adresi, doğum tarihi ve baba adıyla birlikte.

BAŞKAN – Sadece kuru isimlerle değil baba adı ...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Soyadı, TC kimlik numarası...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – En son ilave edilen 89 kişiyi mi kastediyorsunuz?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok 98; 93 artı 5; yani 98 kişi de olsun. Yani AFAD'ın yaralı kabul ettiği ve kaymakamlıklarca yardım yapılmasının öngörüldüğü o listeyi koyalım. Yaralı değil, kazadan sağ kurtulan diyelim.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 486 içerisindeki yaralı değil, kazadan sağ kurtulan...

BAŞKAN – Özgür Bey'in sorusu bitsin ondan sonra yanıt verin.

Özgür Bey, sen sorunu tamamlamadan sonra Bekir Bey cevap versin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam, kazadan sağ kurtulanlar, yaralı demiyoruz tabii.

Şimdi, burada eğer aksi bir durumsa arkadaşlar bize ispat etsinler, bizim bugüne kadar anlatılan her şeyden bilgimiz şu: Galeri sürüldüğü sırada birkaç kez kömürle karşılaşılıyor, karşılaştığı için oralarda betonlamalar yapılıyor. İşçiler bize anlatıyor ki: Kazanın tam olduğu yerde, yukarıda kömür vardı eskiden sürülmüş. Orası domuz damıyla yapıldı ve biz altından geçerken defalarca ... Hatta ismi tutanaklarda var, ismi de bulabilirim size Murat'tı herhâlde söyleyen. İlk önce Murat şeyi söyledi, greyderci Murat: "Amirine seslenerek defalarca "Şef, şef, burası çok sıcak. Bunun üstünde bir şeyler var." dediğini ve defalarca "Sen işine bak." cevabını aldığını söylüyor. Daha sonra diğer arkadaşımız "O gün orada biz dinamit patlattık. Dinamit patlattıktan birkaç dakika sonra oradan üzerimize alev topu şeklinde bandın geldiğini gördük. Büyük ihtimalle tepedeki kor hâline gelmiş kömür domuz damıyla birlikte düştü ve düştüğü yerde şeyi tutuşturdu ve üzerimize o geldi." diyor. Bizdeki bilgi bu. Siz bunun dışında "Oralar taştı, hiçbir şey yoktu." diyorsanız başka bir şey anlatın ama orada tepeden öyle bir ateşin düştüğünü, onu tutuşturduğunu, geldiğini bu Komisyonunun kayıtlarına geçecek şekilde görerek -değil mi- söyleyen işçiler var ve orada "O şeyi ben patlattım." diyor. "Dinamiti ben patlattım. Tepeden de alev düştü ve iki dakika sonra da yanarak geldi." diyor. Biz Komisyon raporu için Hocamla da yol boyunca konuştuk. Komisyon raporunu bu şekilde biz düzenleyecekken veya buna ikna olmuşken siz "Orada hiçbir şey yoktu, milim milim baktım, her taraf taştı." dersiniz o başka. Belki duvarları gördünüz, tavanı görmediniz. Böyle bir gerçeklik var bununla karşı karşıyayız.

Zaten orada kömür olmasaydı orada beton da olmaması gerekiyordu, yani taşın içinde...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Beton yok, beton yukarıda, daha yukarıda.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şöyle bir şey var: İletişim tamamen kopmuştu. Orada eğer eskiden kalan, sonradan sökülen megafon sistemi olsaydı ya da bir şekilde telefon sistemi çökmemiş olsaydı biz o 250 kişiye ulaşabilseydik, 140 metre ilerideki nefesliğe sığınım talimatını verseydik orası onlar için sanki yani sizin hazırlamış olduğunuz bir doğal yaşam alanı, yaşam odasına dönüşmüş olacaktı. Eğer orada o iletişim olsaydı, o iletişimi sağlamanın yolu var mıydı, megafonlar duruyor olsaydı bu sağlanabilir miydi ya da ne şekilde iletişim sağlanabilirdi orayla, onu sormak isterim.

Bunu kime sormam gerektiğini bilemiyorum ama AFAD'a ya da UMKE'ye soruyorum: İçeriden çıkarılan şehit cenazelerine bir süre maske takıldı ve bu maskelerin ucunun boş olduğu basın tarafından fark edilip yazılmaya başlandıktan sonra çıkarıldı. O ihtiyaç nereden kaynaklandı? Yani ben hakkında şey diye düşünüyorum: Herkes kendi yakınına görmek için koşuyor ama maske varsa yolu açar hiç olmazsa kolay tahliye olur diye mi; yoksa o maske takma ihtiyacı nereden kaynaklandı onu merak ediyoruz. Çünkü içeriden bizim de

gördüğümüz, çok sayıda, maskeli ama yaşamayan ama yaşıyormuş izlenimi verilen, yaralıymış gibi tahliye edilen cenazeler vardı, onu sormak isterim.

Ha, yazmışım bak, kaçırdım, “Şef, burası çok sıcak...” Devamlı “Şef, burası çok sıcak.” diyormuş.

Bir de şimdi, şey olarak söyleyeyim, Sayın Erkan Akçay’a saygımız sonsuz, onun tespitlerine de önemli oranda katılıyoruz ama Manisa Büyükşehir Belediyesinin, devlet hastanesi köşesinde birkaç gün boyunca kâğıt bardakta çorba dağıttığını biz de gördük. Ama, alanda...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Alandaki şeyleri yazdık biz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Siz alanı yazdınız diye girmedim herhâlde. O Manisa Büyükşehir Belediyesi birkaç gün devlet hastanesi köşesinde çorba dağıttı.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – İzmir Büyükşehir Belediyesinden...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama, ben de bir tespit olarak söylemek isterim: Ne Soma Belediyesi ne Manisa Büyükşehir Belediyesi, İzmir Büyükşehir ve Ankara Büyükşehir Belediyesi gibi, biri 30 araçla gelmiş, biri 6 araçla gelmiş çok sayıda personel... Ben bir Manisa Milletvekili olarak Soma Belediyesinin yokluğundan da, Manisa Büyükşehir Belediyesinin de sadece bir yerde çorba dağıtmasını yeterli görmüyorum, imkânları olduğu hâlde bunları yapmalıydılar. O bizim Manisa olarak utandığımız bir durum, ben de bunu kayda geçirmek istedim. “Orada dağıtmadılar, ondan yazmadık.” diyorsanız ben ikna olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bir cevap vermenizi isteyeceğim ama Balıkesir Havran ilçesinde de bir bakır molipten sahasında bir kapalı ocakta yangın çıkmış. Orada bazı işçilerimiz -ölüm yok anladığım kadarıyla- hastaneye kaldırılmış. Buradan hepsine geçmiş olsun diliyoruz. Yani, kapalı ocaklarda hakikaten çalışmak riskli. Bu çerçevede de ben...

Sırayla notlarınızı aldınız. Bekir Bey mi başlar, Aygün Bey mi başlar?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Ben...

BAŞKAN – Bekir Bey, siz şu sayılara bir açıklık getirin.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Tamam, ben önce Şebnem Hocamın sorularını bir cevaplandırayım, ondan sonra sayı kısmına geçeceğim.

Neden trafo yangını diye... İlk duyulan, herkes “trafo yangını” diye duydu. Demek ki kaynağı firmadır, firmadan çıkmıştır, daha sonra resmî ağızdan bunun dillendirildiğini bilmiyorum, ben devamlı trafo yangını diye bilmiyorum, duymadım. Yani, ilk etapta çıkan, herkesin bildiği trafo yangınıydı, Türkiye genelinde herkes öyle bildi ama onun çıkan kaynağı biz değiliz, firma belki o şekilde duyurmuştur. O konuda fazla bir bilgim yok yani bunun konusunda.

BAŞKAN – Özgür Bey’in rakamlarına bir açıklık getirsen...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Efendim, diğer şeyler de önemli.

Şu konuda, depolarda malzeme kalması, çürümesi... O konu tamamıyla, hakikaten, belki görmüş olsanız, sizin de oradaki dağıtımla imreneceğiniz bir durum. Öyle depo tutmadık, bir spor sahasında market türü, insanlar gelip ihtiyaçlarını bir araba üzerine... Belki sayın vekillerimiz de görüşmüştür ve kayıt altında. İnanın, şu an ben size o şeyi de verebilirim, 2.395 tane o sahada değil, tüm madencilere gıda yardımı yapıyoruz. Bunlar 173 tane, kamu kurum ve kuruluşları yok içerisinde, STK’lardan gelen şeyler. Sadece bir örnek vereyim: Giyim 9.170 parça ürün dağıtmışız, hiçbirisi depoda yok, sadece ikinci el ürünleri depoda kaldı, onları da vermek istemiyoruz, ikinci el ürünleri de dağıtmadık.

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Ama, o zaman bu şu demek: Yani, o bölgede...

BAŞKAN – Şebnem Hocam...

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Sadece bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Tamam, lütfen...

PROF. DR. ŞEBNEM DÜZGÜN – Yani, o bölgede o zaman böyle bir ihtiyaç mı vardı da...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – İhtiyaç olmadığını söylediniz.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Hayır, ihtiyaç... Şöyle bir durum var...

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Çünkü, yani, deprem değildi, sel değildi, neden...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Kimsenin gönderdiği... Bakın, bu gelen yardımlar tamamıyla... İstanbul Sanayi ve Ticaret Odası bildiğim kadarıyla 500 koli; İstanbul'dan bir vatandaş, hiç görmedim, bin koli gelmiş, Turgutlu'da bir firmaya yükletmiş, sadece bunu kaymakamlık ve vilayete "Buyurun." dedi, telefonla gördük. Bu insanların yardımını geri çevirmek ne kadar doğrudur bilmiyorum, o da mülki idaremizin takdirindedir.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Yani, işinize yaramıyorsa...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Turgutlu'dan giden neydi?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Bin koli gıda, gıda kolisi. Yani, bunu yapan özel firmalar, kamu değil. Ama, kaymakamlığımızın da, vilayetin de "Bunu geri götürün." deme şansı da yok yani bilmiyorum.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Hayır, gıda dağıtıldı ama kıyafet, giysi neden kabul edildi? Açıkçası beni de arayanlar olduğunda, ben hiçbirisine kıyafetle ilgili bir yardıma ihtiyaç olmadığını...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Bizim de böyle bir talebimiz olmadı, hatta Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız da açıklama yaptı.

SAKİNE ÖZ (Manisa) – Yani, siz niye kabul ettiniz böyle bir şeyi?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Hayır, Kızılay'a 2 kamyonu yakın giysi gelmiş ve Kızılay ilk etapta kabul etmiş.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, oyuncağa, elbiseye takılırsak sonuca ulaşamayız. Yani, insanların bazılarının içinden gelmiş, göndermiş, bunlara bizim devletin de, Bakanlığın da "Göndermeyin." demesine rağmen gelmiş olan şeyler.

Siz Özgür Bey'in söylediği rakamları da, o önemli.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Özgür Bey'in söylediği rakamlar, 486 yaralı şeklinde, ilk etapta orada firma yetkilileri tarafından 122 tane ambulans kaydı, diğerleri de servis araçları içerisinde saydıkları bir sayı var. Bunların içeriden çıktığı ve kazazede olduğu, kurtulduğu, yaralı değil fakat olaydan etkilenen ve içeride olan insanlar. Daha sonra, -siz de şahitsiniz- bunlara çok itirazlar geldi, zaman zaman sizlere de ulaşıldı, birçoğu makul itirazlar da vardı. Şöyle: Kişi orada servis araçlarına girmemiş, o esnada da sayılmamış. Kendi imkânlarıyla veya hatta da gittikten sonra rahatsızlanmış, hastaneye gitmiş, böyle 8 tane şu an rapor var. "Bu 8 tane raporu biz münferit gelmektense -bakın- bu çok zamanımızı alıyor, hem bizim oradaki çalışmalarımızı aksatıyor, işin aslından uzaklaşıyoruz." dedik, firmaya gidelim, firmayla gittik, bir gün oturduk, orada dedik ki: "Bakın, kardeşim, şuraya içeride olma ihtimali olan insanları da yazın." Yani, günlük elektrikçi diyor, dışarıdan gezen, dışarıda bulunur fakat içeride arıza olduğu zaman -isterseniz bunu arkadaşlar daha iyi bilir, madenciler- kadrosu içeride değil ama içeride ihtiyaç olduğu zaman giren insanlar, onların da girme ihtimali var ve itirazların önüne geçmek adına... Bunlar neticede -dediğim gibi- bir yardım parasıyla alakalı bir konu, 93 tane ilave yaptılar ve resmî yazıyla da bize bildirdiler. Biz de bunu kaymakamlığa gönderdik kaymakamlık yardımları bunu dikkate alsın diye, yoksa bir sayı düzeltme, içeriden bir yaralı düzeltme falan değil yani bu tamamıyla firmadan aldığımız resmî yazı. 93 kişinin de içeride olma ihtimali...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu 5 istisna dediğiniz ne, 5 istisna?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 5 istisna dediğim bu şey...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bunların dışında, 93'ün dışında 5 tane istisna...

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Raporları var onların.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu 93'ün içinde mi, dışında mı?

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 93'ün dışında, onların raporları olduğu için ayrı yazıyla bildirdik biz kaymakamlığa.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 98, ekleyince 885 oluyor toplam kaza sırasında bir şekilde içeride olduğunu varsaydığınız.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Etkilenen.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 301'i ölmüş, 584'ü de kazadan sağ kurtulmuş diyeceğiz artık, yaralı falan demeyeceğiz.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Şimdi, içeride bir arıza olduğu söyleniyor, örneğin elektrikle ilgili bir problem olduğu söyleniyor, elektrikçi gidiyor. Bakın, yani, belki de olay olmamıştır, onu bilemiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Soma'da bizim dinlediğimiz işçilerin arasında da -arkadaşlarımız da biliyorlar- "Ben aşağıdaydım ama benim ismim orada yok, kayda alınmamış." diye birkaç işçimizin itirazı oldu.

FAYSAL SARIYILDIZ (Şırnak) – Ama, burada 80 kişi var, 1 kişi...

BAŞKAN – Bu 90 küsur kişi içerisinde olan onlar.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – 93 kişi. Büyük bir kısmı zaten düzeltildi.

BAŞKAN – O tür itirazları değerlendirdiniz.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Evet, evet, o itirazların büyük bir kısmı düzeltildi.

Aygün Bey...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Sayın Vekilim frenli makaradan bahsetti. İnsan nakli yapılan eğimli bantlarda frenli makara olması zorunludur yani bant koptuğunda insanların aşağıya kaçmaması için, onun dışındaki diğer bantlarda zorunlu değil. Kaldı ki şöyle bir şey konuşuluyor: Bandın alev topu şeklinde gittiği de... Öyle bir şey de doğru değil çünkü toplam beş günde 400 metrelik bir yangından söz ediyoruz yani beş günde 400 metre gidebilmiş anca, çok hızlı değil yani.

Şebnem Hocam metan ölçümünü sordu. Genel çıkışta binde 2' ydi, metan oranı binde 2 gibiydi. Biz dördüncü günde mekanize ayağa ulaştığımızda, mekanize ayağına temiz hava girişinde yüzde 1 ölçtüm ben. Oraya giremedik havayı artırmadan, "S" panoları boşaltıldığı için "S" panolarının havasını kısıttık, oraya havayı yönlendirdik, o sayede orayı seyreleterek boşalttık.

Şimdi, Özgür Bey kömürden bahsetti. Şimdi, ben buna gayet açıklıkla bir şey söylemek istiyorum: Şimdi, ben bu firmada değilim, hiçbir endişem, şeyim yok, sadece bu olayın aydınlatılmasını sonuna kadar isteyen birisiyim. Ama, oraya baktığımızda, planda -tabii, ocağı bilen birisi değilim ama- taş görünüyor. Oraya kadar, o mesafeye gittiğimizde sağı solu taş görünüyor, orası zaten göçmüş, oraya giremedik. Oranın yakınında bir sondaj var, ben o sondajı inceledim, o sondaj da da taş var yani kömür yok orada, kömürü gösteren bir emare yok. Bahtiyar Hocamın dediği kömür, daha temiz hava girişinde yani yangın orada değil di ya da sonradan o tarafa doğru yürüdü. Yani, çok isterdim hani ben de "Ya işte, orada da kömür kızıştı" ama o şekilde şu an için açıklayamıyorum.

İletişim konusundan bahsettiniz. Şimdi, böyle bir yangında hiçbir iletişim kalmazdı. Yani, ne diyafon şeklinde, bas-konuş şeklinde ne de çip iletişimi kalmazdı böylesine büyük bir yangında. Biz şeyi araştırıyoruz sadece, Çek Cumhuriyeti'nde, Hocam, çelik halat ve raylardan bile iletişim sağlayabilen bir şey geliştirmişler, bir arkadaşı oraya gönderdik, şimdi onun üzerinde duruyoruz.

BAŞKAN – Güner Hoca da bahsetti, evet.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Evet, bahsetti değil mi?

BAŞKAN – Amerika'da onlar da benzer bir şey geliştirmişler.

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Başka da efendim, hiç birini duymadım. Sadece Çek Cumhuriyeti'nde gerçekten de yapıyorlar, arkadaş gönderdik, onun üzerinde duruyoruz ama kablo kesinlikle yanardı.

BAŞKAN – Buradaki kablo "exproof" muydu? Arkadaşlardan, işçilerimizden biri "Aşağıda mühendis -ismini de vermişti belki, arkadaşlarımız hatırlar- eline aldı telefonu, telefon elinde kaldı, düştü." dedi yani karşı tarafla iletişim kuramadı anlamında. Yangından dolayı iletişimi sağlayan kablounun yandığı, dolayısıyla telefonun da mühendisin elinde kaldığı, iletişim kuramadığı şeklindeydi.

Ali Haydar Bey...

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Sayın Başkan, o sıcaklıkta hangi kablo olursa, ister "exproof" olsun ister olmasın ister çelik zırlı olsun dayanma diye bir imkânı yoktu. Ana kablolar "exproof", 6.13 voltta kullandıkları, 10 santimetre çapında dediklerinizin hepsi "exproof". Telefon kablosunun bir kısmı "exproof" bir kısmı değil. Megafon konusuna gelince, insan nakil bantlarında kullanılan "2 ve 3 bant boyu" denilen bölgedeki megafon vardı ve oraya inen arkadaşlar nefesliğe megafonla haber verildi, 105 kişi o şekilde alındı. "Megafon sistemi eksiktir." Doğrudur, eksikliği doğrudur ama megafon sistemi de vardır. O yangın esnasında, nefeslik kısmına yangın sirayet etmediği için megafonla rahatlıkla haberleşip 105 kişi o şekilde de alınmıştır.

Bahtiyar Hocamın dediği kömürlüğe... O bölgede, olayın tahmin ettiğimiz yerinde kesinlikle kömür yoktur, üzerinde eski bir imalat da yoktur, başka bir baca da yoktur. Tamamen bakir yerden gidilmiştir, üzerinde eski imalat, göçük... Göçük olmuştur, tavan boşalmıştır, tavan boşluğunu doldurabilmek için damlar yapılmıştır, doğrudur ama onun haricinde orada, o bölgede kömürlüğü olan bir yer yok. Kömür tavanında değildir, tabanındadır.

BAŞKAN – Yani, Soma madeninin üzerinde, -bize gelen bazı bilgilere göre- 110 metre üstünde, eski bir imalat yapıldığı yönünde... İmalat yok muydu, orası tamamen bakir alan mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – O ana yolun olduğu bölgede, 40-50 metre altında, 40-50 metre üstünde imalat vardır ama olduğu bölgede, üzerinde, ana yolun üzerinde bir baca yoktur. İmalat da yapılmamıştır orada.

BAŞKAN – Tamam.

Her ne kadar şeyi kapatmış da olsak 2 tane üyemiz daha söz istiyorlar. Selçuk Hocama ve Fatoş Hanım'a söz vereceğim, ondan sonra da kapatalım toplantımızı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sorularımız oldu Ali Haydar Bey'e.

BAŞKAN – Onlar cevaplandırılmadı mı?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Onunla ilgili son durumu bilmiyorum, onunla ilgili bir şey diyemem. Sadece TKİ'nin yazı gönderdiğini biliyorum.

BAŞKAN – Selçuk Hocam, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkanım, benim bir sorum yok sadece bir konuyu tavzih etmek istiyorum.

Olay olduktan sonra, Manisa'daki tüm sivil toplum kuruluşları, tüm devlet kurumları ve belediyeler seferberlik ilan etmişlerdir. Burası A Partisi, B Partisi demeden, Büyükşehirinden Soma'sına, Soma'sından Demirci'sine kadar herkes ne yapabiliriz diyerek valiliklerle ve kaymakamlıklarla irtibata geçmişlerdir. Soma'yla ilgili de şimdi Soma Belediye Başkanımızla konuştum, arkadaşımız da neler yaptığını sizlere... "300 milyara kadar bizim belediyemize bir masraf oluştu. Ayrıca Kızılayın almak istediği malzemelerin 200 milyarlık kısmını Soma'dan aldık ve bu arkadaşlarımız da hibe ettiler, Soma esnafı da Kızılaydan para talep etmediler, belediyemizden talep etmediler. Aynı zamanda bunları da hibe ettiler. Cenazelerin tüm pide, ayran, yemek ihtiyaçlarını karşıladık. Aynı zamanda hangi cenaze, hangi şehre gidecekse -Hakkâri dâhil olmak üzere, Kars dâhil olmak üzere- otobüsler tahsis ettik arkadaşların akrabalarına, 'Gidin cenazenizi beraberce kaldırın.', otobüsler tekrar yeniden onları aldılar Soma'ya getirdiler.

Aynı şekilde Kırkağaç Belediyesi de böyle çalışmıştır, Büyükşehir Belediyesi de. Neden çalışmasın? Bunlar gerek Büyükşehirin olsun gerek Soma'nın olsun büyük imkânları olan belediyeler. Ama şunu söylerse burada bir arkadaşımız: "Soma Belediyesinin şu işi yapması gerekiyordu, yapmadı." dersiniz onunla ilgili suç duyurusunda da bulunuruz ve onunla ilgili gerekli işlemi de yaparız. Veya "Büyükşehirin şunu yapması gerekiyordu, bunu yapmadı." derse birisi onunla ilgili de aynı şekilde suç duyurusunda bulunabiliriz. Burada gerek Kızılay olsun... "Hâlâ da devam ediyoruz hizmetlerimize." dedi Belediye Başkanı. Yani, "Masa istiyorlar, gönderiyoruz. Sandalye istiyorlar, gönderiyoruz. 'Lokma dökeceğiz, 7' miz var, 3'ümüz var, 40'ımız var.' diyorlar, göndermeye gayret sarf ediyoruz. Bunu Kınık Belediye Başkanlığı da yapıyordur, bunu Bergama da yapıyordur, bunu Savaştepe de yapıyordur, diğer belediyeler de yapmıştır. Yani, yapmadı demek doğru değil ama bir yerde yemek dağıtılırken tekrar yeniden bir yemekhane açılmış olmasını da doğru bulmuyorum. Orada zaten yemek ihtiyacı fazlasıyla vardı. "100'e yakın ulusal ve yerel kanal orada çalışma yaptı, o kanalların da yemek ihtiyaçlarını belediye olarak biz gönderdik talep ettikleri süre içerisinde." dedi. Bir eksiklik varsa da, o da onların kusuru olmuştur mutlaka ama orada herkes samimi yetle çalıştı, gayret sarf etti. Manisa esnafına da bütün belediye başkanlarına da bütün siyasi partilere de çok teşekkür ediyorum. Hakikaten Manisa büyük bir imtihan verdi. Hepsine de teşekkürlerimi ve şükranlarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Selçuk Bey.

Erkan Bey, siz "Sorularımıza cevap alamadık." dediniz de, Aygün Bey, Mesut Bey, arkadaşlar, soruları tekrar bir not alın.

Şimdi, Erkan Bey'in sorularına cevap alınamamış, onları Erkan Bey yeniden bir tekrarlasın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Aygün Bey'den aldım cevabı.

Şimdi, Ali Haydar Bey'e demiştim, bu tutanaktan bahsetti. "Savcılığa bildirilen tutanakta o iddia edilen hususlar yer almıyor." dedi. Yani, Komisyonumuza, Başkanlığımıza verilmesinde bir sakınca yok.

BAŞKAN – Ali Haydar Bey, hangi tutanaktan bahsetmiştin sen?

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Teftiş tutanağı.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet. Bir de bu iş güvenliği uzmanı olarak çalıştığı iş yeriyle ilgili bugüne kadar tespit, rapor, uyarı yani ne gibi çalışmalar yaptı? İş yöneticileri, maden yöneticileri nasıl karşıladı? Bunlarla, bu kendi raporlama süreçleri nasıldı? Biliyorsunuz, en önemli sorun, iş güvenliği uzmanlarının o iş yerinin bir elemanı gibi iş yerinden maaşlarını almaları, bunun bir yanlışlık olduğunu tekrar gündeme getirdik, buna ilişkin görüşleri vardır.

Bir de iş güvenliğine ilişkin malzemeleri nasıl, nereden... Bunlar, gerçekten iş güvenliğini sağlayacak şekilde, çalışır vaziyette mi? Yeterli mi? Kaliteli mi? Bu konularda hiçbir bilgi vermedi Ali Haydar Bey yani bu konularda bilgi almamız gerekir kendisinden.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Benim de cenazeye maske takılma sorum cevaplanmadı.

BAŞKAN – Onun da notunu aldı Ali Haydar Bey, onu da şey yapsın.

Çok teşekkür ederim Erkan Bey.

Fatoş Hanım'a da bir söz vereceğim.

Fatoş Hanım, buyurun.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Teşekkür ederim Başkan.

Öncelikle, tabii ülkemiz açısından çok büyük bir faciaydı bu. Yani, burada birçok kurum da elinden geleni yapmaya çalıştı, emek veren herkese teşekkür ediyoruz.

Tabii, vatandaşlar iyi niyetle, oradaki durumu bilmeden oyuncak da kıyafet de göndermiştir yani bunu sorgulamanın ben çok doğru olmadığını düşünüyorum. Bizim insanımız gerçekten bu anlamda çok fedakâr, yardımsever. O nedenle, onu sorgulamak burada çok doğru olmaz diye düşünüyorum.

Şimdi, ben özellikle burada iş güvenliği uzmanı olan arkadaşlara sormak istiyorum: Her şirket veya kurum, kendi bünyesinde işçi sağlığı, iş güvenliği uzmanı bulunduruyor. Maaşını da o kurumdan ya da firmadan alıyor. Bu arkadaşların denetim esnasında o firmalarla ilgili objektif rapor tutmaları mümkün müdür yani bu kazayla ilgili rapor tutmuş mudur? Mesela burada bazı işçiler özellikle nefes alıncığında oradaki gazın ya da havanın sağlıklı olmadığını, daha önceden sıkıntıların olduğunu falan dile getirdiler. Mesela oradaki iş güvenliği uzmanlarının bu anlamda bir raporu var mı ya da daha önceden buradaki kazaya delil olabilecek bir rapor tutmuşlar mıdır, onu sormak istiyorum.

Tabii, kaza nedenini henüz bilmiyoruz, savcılık da yargı da bu konuda inceleme yapıyor, ondan sonra ortaya çıkacak ama ben, özellikle bu iş güvenliği uzmanlarıyla ilgili fikir almak istiyorum. Yani ayrı bir iş güvenliği belki o bölge için, orada bulunan firmaların ortak bir merkez oluşturup bir havuzdan ödenecek bir maaş sistemi olsa daha mı sağlıklı olur, onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum sunumlarınız için de.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Aygün Bey, Ali Haydar Bey... Ali Haydar Bey, en fazla size soru soruldu herhâlde. Onları bir cevaplar, bir toparlarsanız.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – İş güvenliği ve hekimin tespit, öneri defteri vardır, bunlar da düzenli olarak dolduruluyordur.

“Çok sağlıklı mı?” diye soruyorsanız, demin arkadaş da söyledi, bir uzmanın maaş aldığı bir firmadan... Çok doğru gelmiyor bana. Çok tespit yapıp da, önemli tespitleri yapıp da işverene verdiğiniz zaman, onun da “Hayır.” diyeceğini tahmin etmiyorum, bugüne kadar bende olmadı en azından, öyle söyleyeyim size.

Nedir? İşte, malzeme konusunda KKD Yönetmeliği vardır (Kişisel Koruyucu Donanımlar Yönetmeliği) ülkemizde de bu yasal mevzuat vardır. Herkes malzemesini ona göre yapma durumundadır. O standartlara, normlara göre malzemeyi alıyorsunuz.

“Bununla ilgili sıkıntı oluyor mu?” Toz maskesi olsun, kişisel koruyucular olsun, kulak tıkacıdır, çizmedir, iş elbisesidir, onlarla ilgili, koruyucularla ilgili ben sıkıntı yaşamadım.

“Ferdî karbonmonoksit maskesi.” Keşke onun yerine oksijen maskesi almış olsaydık çünkü 2010 yılından oldukça fazla maske aldım ben. Keşke o zamanlar almasaydım. Şimdi keşke diyebildiğim tek şey o.

Dediğim gibi, bizim de tuttuğumuz tespit öneri defteri vardır -yangına delil olabilecek, onun önlemine alabilecek- kimi zaman yazılıyordur, kimi zaman yazılmıyordur, hepsi de yazılmıyordur.

Sayın Vekilime de cevap verdik, “Onun maaş aldığı raporu sağlıklı tutulur mu?” Bana göre tutulmaz, doğru bir şey de değildir. Geçmiş dönemlerde İş Güvenliği Müdürlüğüne de anlatıldı bu; bunun böyle olmayacağı, onların da böyle yapamayacağı anlatıldı. Orada bir boşluk vardır. Belki en büyük eksikliklerden bir tanesi budur.

Sorulan sorular bunlardı, onun haricinde başka soru varsa cevaplayabiliriz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI ALİ HAYDAR SAKİK – Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Aygün Bey...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Ben de iş güvenliği uzmanlığıyla ilgili... Ben de iş güvenliği uzmanıyım, hatta iş güvenliği uzmanlığı ve iş yeri hekimi eğitimcisiyim.

Şimdi, iş güvenliği uzmanı, madenler için değil, aslında bütün sanayi sektörü için ve iş güvenliğini hiç tanımamış sektör için düşünülmüş bir kavram. Şimdi, maden sektöründe zaten iş güvenliği birimleri var yani iş güvenliği müdürlüğü var, iş güvenliği elemanları var. Yani maden sektörüne adapte etmek çok kolay değil bu sistemi ama dediğiniz gibi de ona hepimiz katılıyoruz, sadece madencilikte de değil, bütün sektörlerde iş güvenliği uzmanının maaşını başkası ödemeli. O doğru.

FATOŞ GÜRKAN (Adana) – Bağımsız...

İMBAT MADENCİLİK AŞ İŞ GÜVENLİĞİ MÜDÜRÜ AYGÜN EKİCİ – Bağımsız, doğru.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ – Bir eksikliği giderme adına...

BAŞKAN - Bekir Bey, siz en son.

Buyurun.

SOMA KÖMÜR İŞLETMELERİ AŞ TAHLİSİYE ŞEFİ MESUT ÇİFTÇİ - Ben bazı ayrıntılara girmedim, tabii, Belediye Başkanımızın, diğer kurum ve kuruluşların yapmış olduğu çalışmalar, bunların ayrıntılarına girmedim. Hakikaten, o gün orada Soma Sanayi Ticaret Odasına bir “Alo” dediğim zaman, gecenin on ikisinde çorap, battaniye, ne istediysen bize gönderdi.

Artı, Büyükşehir Belediyesi... Mesela burada bir şeyi paylaşayım: O gün için sızdırmaz tabut ihtiyacı oldu son 17 cesedimiz için. Sızdırmaz tabutu bir yerde bulamadık, Manisa Büyükşehir Belediyemizden aldık. Yani biz bunları tek tek sayarsak burada vaktinizi alırsız düşüncesiyle ben değinmedim. Yani tüm belediyelerimiz, hakikaten canhıraş çalıştılar, tüm idarecilerimiz. Bu konuya değinmek istedim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu bizim maske... Hâlâ maske diyorum.

BAŞKAN – “Cenazeye maske takmış.” diyorlar. Şimdi, spekülasyonlar...

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Başkanım, ben de cevap verebilir miyim bu konuda?

BAŞKAN – Faik Bey, buyurun.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Şimdi şöyle: Biz bu travmaları Zonguldak’ta çok yaşıyoruz. Cenazeleri çıkardıktan sonra ailelerin durumları hep gözümün önünde. Belki size bahsettim, burada onu anlatabilirim çok rahat; 17 Hazirandaki Gelik kazasında ölen mühendislerden biri benim biraderin damadıydı, bir hafta vardı düşünlerine. Çocuk benim elimde büyüdü. Onun cenazesini de ben çıkardım, onu da aynı yaptırdım. Arkadaşlara şunu söyledim, doktorlar burada. Cenazeleri çıkarıyoruz, kötü yüzleri, çok kötü. Sardırıyoruz battaniyelere. Halk çok galeyanda. Yani durdukları yerleri yıkacaklar. Yapacak en iyi şey, bu içeride doktorlarla, 20-25 metrelik düz bir yerde cenazeleri orada toplatıp yüzlerini temizlemek. En azından ailelere, çıkanların kimin, benim mi, değil mi diye görme şansı, bir de hastaneye gitme şansı yaratmaya çalıştık orada doktorlarla beraber karar verip. Bu, tabiri caizse, halkın baskısını, halkın o stresini biraz olsun almakti çünkü ben bunları yaşıyorum Zonguldak’ta, böyle bir tecrübe var bizde her zaman.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şu soruyu bir cevaplayalım da çünkü çok speküle edilen konu netleşsin yani.

BAŞKAN – Maske olayı mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Taktıysa onlar taktı.

UMKE MANİSA İL TEMSİLCİSİ SAĞLIK MEMURU BARIŞ KÜÇÜK – Şimdi, açıkçası ben orada aktif olarak çalıştım ama maskenin takılma kararının verildiği andaki durumu açıkçası bilmiyorum yani çünkü orası kaos bir ortam. Ben daha çok UMKE koordinasyon merkezinde çalıştığım için, onu bugün burada Ahmet Bey söyledi kendisi yani “O kararın çoğunda ben vardım, ben verdim, arkadaşlarla birlikte karar verdik.” dedi ama ben buraya gelinceye kadar açıkçası bu kararı kimin verdiğini bilmiyordum. Burada Ahmet Bey’le sabah gelince konuştuk, “Orada arkadaşlarla, doktor arkadaşlarla birlikte kararı biz verdik, uyguladık.” dediler.

BAŞKAN – Bekir Bey, buyurun.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN - Şimdi, bu konuya aslında ben girmeyecektim ama Ahmet Bey anlattı. Kendisine de bu zor durumu anlattığı için teşekkür ediyorum.

Yani UMKE ekipleriyle ilk etapta AFAD personelleri içeride istasyon kurduğunda dışarıya cenazelerin sevki esnasında zaten ceset torbası kullanılmadı. Dikkat ederseniz bu çok önemli bir ayrıntı. Yani bunu insani olarak düşünmek lazım, birçok şeyi. Oradaki ortamı, oradaki ailelerin feryadını -belki binlerce resim var, zaman zaman ben bakıyorum- yani o olayı gördüğünüz an bu yapılan işin ne kadar isabetli olduğunu da inanır takdir edersiniz. O işlem Ahmet Bey’in de içerisinde bulunduğu bir şekilde yapıldı ve neticesinde de insanların daha çabuk tanınabilmesi de önemli. İçeriden üzerinin simsiyah gittiğini düşünün Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii tabii, onda bir şey yok.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Yani, cenaze merkezine gittiğini düşünün. Birçok şeyi biz emprovize çalıştık. Bakın, bazı şeyler bu afetlerde, bu tür şeylerde hiç kimsenin aklına gelirdi miydi kavun deposunda bu işlemin yapılacağı?

Bakın, ben Afganistan'daydım o gün. Ben kırk sekizinci saatte katıldım. Olayın vahametinin çok büyük olduğunu anladıktan sonra ilk aradığım kişi sağlık müdürümüzü. Sağlık müdürümüze dedim ki: "Sakın, hastanelerle, şeylerle uğraşmayın. Bizim kayıtlarımızda şeyleri var. İlk etapta Kırkağaç'ın kavun deposunu açtırın." "Ne diyorsun müdür bey, ne kavun deposu?" dedi. Yani bunları size anlatayım. Valimizi aradım kavun deposunun açtırılması için. Başka çaremiz yoktu. Hastanelere o gece 175 ceset gitti. Düşünün yani o hâlde gittiğini, o şekilde gittiğini ve yer olmadığını. Kavun deposuna...

MUZAFFER YURTTAŞ (Manisa) – 45 tane morg var.

AFAD MANİSA İL MÜDÜRÜ BEKİR ŞEN – Evet, 45 tane morg. Yani bu bir emprovize çözümdü ve planlı çözümdü, onu da söyleyeyim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Başkanım, bir müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Özgür Bey teşekkür edecek herhâlde çalışmalarınızdan dolayı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, yok, hayır. Tabii canım, şöyle: Şimdi burada bir tecrübeyi de biriktiriyoruz, bu konunun kayda geçmesi de önemli çünkü yıllar sonra her şey gidecek, bu tutanaklar kalacak.

Şimdi, orada o çıkan cenazelere maske takılması ve ucunun boşta olması şöyle bir şeyi oluşturdu kamuoyunda ve sosyal medyada: "Burada cenazeleri yaralı süsü vererek çıkarıyorlar, hastaneye sevk ediyorlar, hastaneye gidermiş gibi yapıyorlar -çünkü ambulansa konuyor, gidiyor ya- ölü sayısını düşük göstermeye çalışıyorlar."

Şimdi, siz de bunu bilemezsiniz çünkü siz, o anda sorumluluğunuz gereği başka bir işle uğraşıyorsunuz ama sosyal medya ve İnternet üzerinden çalkalanıyor, diyor ki: "Ucu boşta..." Böyle kırmızıyla yuvarlak içine almış "Ucu boşta oksijen maskesi." diyor. Diyor ki: "Ölü sayısını yaralı gibi gösteriyor, nereye gittiği belli değil." Bu yüzden, ben, mesela, kendim bu neden yapılmış olabilir diye düşünüp biraz önce de söyledim, orada 300 kişi birden üstüne çullanıyordu şeyin, yüzünü göreceğim, birisi ağlayıp başında kalıyor, anası veya eşi, geri kalan 299 kişi gidiyor. Sabaha karşı altıda yumrukleşmeler oldu cenazelerin başında Çevik Kuvvetle, bakacak, o bir an önce orayı açmak istiyor çünkü... Bir de tabii şey sanıyor herkes onu, hastaneye bir an önce gitsin, arkadan benim yaralı m gelececek belki, bilmiyorlar artık içeride hiç kimsenin olmadığını. Oradaki kaotik durumu ortadan kaldırmak için akıllıca bir çözüm olabilir ama bugün burada bu çözümün neden bulunduğunu söylemezseniz yarın öbür gün de hâlâ daha bu şüphe kalabilir yani onun açığa kavuşması açısından da önemlidir yani.

BAŞKAN – Teşekkürler Özgür Bey.

Erkan Bey, hemen kapatacağım dedim ama lütfen...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkanım, hemen kısaca, bu maske takılma hadisesinde şöyle bir söylenti de ifade edildi, maalesef, zamanın darlığı nedeniyle araştırma fırsatı bulamadık ama: Yer altında hayatını kaybeden ile yer üstünde hayatını kaybeden arasında ödenecek tazminatlarla ilgili hukuki bir durumun olduğu da ifade edildi. O doğru mudur değil midir tabii araştırılmaya muhtaç bir durum.

BAŞKAN – Üzerindeki maskeyle bir alakası var mı?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Düşünebiliyor musunuz, siz pratik bir çözüm buluyorsunuz, aileler diyor ki: "Bunu yer üstünde öldü gösterecekler, tazminatı az verecekler."

BAŞKAN – Faik Ahmet Bey, böyle bir şey var mı, ağzında maskeyle çıkanlara farklı bir şey ödeme gibi?

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Vallaha, ben ilk defa duyuyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Vallaha, biz çok defa duyduk, doğru olmayabilir.

BAŞKAN – Spekülasyon, tamam, anlaşıldı arkadaşlar.

TTK İŞ GÜVENLİĞİ DAİRE BAŞKANLIĞI ŞUBE MÜDÜRÜ FAİK AHMET SARIALIOĞLU – Başkanım, ben şimdi şu söylemleri, yok, ucu açık... İnanın, ucunun açık olduğundan haberim yok biliyor musunuz o atmosferde.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz arkadaşlar.

Hakikaten 301 insanımızı kaybettik. Sizlerin özellikle kurtarma çabasında vermiş olduğunuz gayretleri, bir insanı sağ bile çıkartmak değil yani ölmek üzere olan bir insana hayat verdiniz; özellikle Akın Bey. Ki oranın İşletme Müdürüydü, Faik Ahmet Bey'in

söylediğine göre eğer birkaç dakika gecikseydik onu da kaybetmiş olacaktık. Çok büyük gayret verildi yani 77 milyon hepimizin kalbinde, gönlünde bir travma oluşturan bir olayı biz burada araştırıyoruz.

Bir daha söylüyoruz, Ali Haydar Bey'in de özellikle bilgisi olsun diye söylüyorum: Kimseyi soruşturmak, töhmet altında bırakmak firmayı, mühendisleri, çalışanları, böyle bir niyetimiz yok. Olayın resmini netleştirmeye çalışıyoruz. Bizim bildiğimiz, kafamızda canlandırdığımız bilgilerimizden farklı şeyler söylediniz bize. Belki de onları biz üst üste koyacağız. Bant faktörü vardı ama sizinki gibi çok ön planda değildi. Daha önce kömür kızışmaları ön plandaydı ama ne olursa olsun maden açıldıktan sonra madendeki bilirkişinin ulaşacağı en son rapor, bizlerin de yerinde gidip yapacağımız incelemeler sonucu raporumuzu karara bağlayacağız.

Bu nedenle, Allah bir daha bu tür şeyler vermesin. Yani, burada bütün, hangi siyasi parti, hangi etnik grup, hangi şey olursa olsun herkes canla başla çalışılar, acıyı hepimiz kalbimizde, gönlümüzde hissettik. Herkese teşekkür ediyoruz. İşin ucundan tutmuş olan yani ne bileyim, sedyenin ucundan götüren insana da, bir bardak su ulaştırmak için çaba verene de hayatını riske atıp da madene giden siz tahlisiye ekiplerine de hepinize ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum.

Çok sağ olun, buraya kadar geldiniz, görüş ve düşüncelerinizi bizimle paylaştınız.

Hepinize hayırlı ramazanlar, hayırlı günler.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.14